

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Lenka KINZELOVÁ

Rychnovsko, regionálně geografická studie

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Doc. RNDr. Václav Toušek, Csc.

Olomouc 2009

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem zadanou bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla veškerou použitou literaturu a zdroje v seznamu použité četby.

V Olomouci 20.května 2009

.....

podpis

PODĚKOVÁNÍ

Velké poděkování patří panu Doc. RNDr. Václavu Touškovi, Csc. za cenné informace a rady, které při vypracování bakalářské práce byly velmi užitečné.

Vysoká škola: Univerzita Palackého

Fakulta: Přírodovědecká

Katedra: Geografie

Školní rok: 2008/09

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

student

Lenka KINZELOVÁ

obor

Regionální geografie

Název práce:

Rychnovsko; regionálně geografická studie

The Rychnovsko: regional-geographical study

Zásady pro vypracování:

Cílem bakalářské práce je zpracovat základní regionálně geografickou studii o území správního obvodu obce s rozšířenou působností Rychnov nad Kněžnou.

Struktura práce:

1. Úvod obsahující mj. formulaci dílčích cílů práce
2. Přehled literatury k řešenému problému
3. Popis zdrojových dat a zvolené metodiky
4. Historický vývoj území s důrazem na vývoj administrativního členění po roce 1848
5. Stručná fyzicko-geografická charakteristika studovaného území
6. Obyvatelstvo – vývoj dlouhodobý (1869 – 1991) a současný (1991 -2007), struktura, očekávané trendy do nejbližších let
7. Hospodářství – historické kořeny, stav na konci osmdesátých let, transformace, současný stav, největší zaměstnavatelé, očekávání
8. Trh práce
9. Formulace hlavních závěrů
10. Shrnutí (v angličtině)

Bakalářská práce bude zpracována v těchto kontrolovaných etapách:

1. Rešerše literatury k řešenému problému – 31.12.2008
2. Analýza obyvatelstva – 28.2.2009
3. Analýza hospodářství – 31.3.2009
4. Analýza trhu práce a závěry – 30.4.2009

Rozsah grafických prací: tabulky, grafy a kartogramy prezentující výsledky výzkumu

Rozsah průvodní zprávy: 40 až 50 stran textu včetně tabulek + práce včetně všech příloh v elektronické podobě

Seznam odborné literatury:

Odborné články a studie věnující se problematice Rychnovska + poznatky z literatury věnující se problematice metod geografického výzkumu (Ekonomická a sociální geografie, A.Čeněk,2008)

Vedoucí bakalářské práce: Doc. RNDr. Václav Toušek, CSc.

Datum zadání bakalářské práce: 6.10.2008

Termín odevzdání bakalářské práce: 31.5.2009

vedoucí katedry

vedoucí bakalářské práce

OBSAH

1. ÚVOD	- 7 -
2. VYMEZENÍ ÚZEMÍ	- 9 -
3. HISTORICKÝ VÝVOJ ÚZEMÍ	- 12 -
3.1. Historický vývoj oblasti.....	- 12 -
3.2. Administrativní členění území po roce 1948.....	- 13 -
4. FYZICKO-GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA	- 15 -
4.1. Geomorfologická charakteristika.....	- 15 -
4.2. Pedologická charakteristika.....	- 16 -
4.3. Klimatologická charakteristika.....	- 16 -
4.4. Hydrologická charakteristika.....	- 17 -
5. VÝVOJ POČTU OBYVATEL	- 20 -
6. POHYB OBYVATELSTVA	- 22 -
7. STRUKTURA OBYVATELSTVA	- 26 -
7.1. Struktura obyvatelstva podle věku a pohlaví.....	- 26 -
7.2. Náboženská struktura.....	- 28 -
7.3. Národnostní struktura	- 30 -
7.4. Vzdělanostní struktura	- 31 -
7.5. Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity.....	- 32 -
8. HOSPODÁŘSTVÍ	- 34 -
8.1. Historie průmyslu	- 34 -
8.2. Zemědělství.....	- 38 -
9. TRH PRÁCE	- 39 -
10. ZÁVĚR	- 44 -

1. ÚVOD

Cílem této bakalářské práce je vypracování analýzy rozvoje správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou s důrazem na porovnání změn od roku 1991.

Nejprve jsem vymezila správní obvod ORP Rychnov nad Kněžnou, jeho obce, počet obyvatel a rozlohu jednotlivých obcí. Následně jsem popsala historii především města Rychnova nad Kněžnou a administrativní členění od roku 1869.

V další části je popsána fyzicko-geografická charakteristika. Zaměřila jsem se na geomorfologickou, pedologickou, klimatologickou a hydrologickou charakteristiku. Dále jsem popisovala vývoj obyvatelstva od roku 1869 do roku 2001 a pohyb obyvatelstva od roku 1991 do roku 2007. Další část je věnována struktuře obyvatelstva, kde jsem vymezila kategorii dle věku, pohlaví, náboženství, národnosti, vzdělání a ekonomické aktivity. Následuje popis hospodářské oblasti a situace na trhu práce. V závěru jsem uvedla tzv. SWOT analýzu správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou.

Hlavní metoda zpracování spočívala v porovnání změn během období 1991- 2001, tedy v letech sčítání lidu, domů a bytů a srovnání s vyššími územními jednotkami (okres Rychnov nad Kněžnou, Královéhradecký kraj a Česká republika). Zpracovávala jsem především data z Českého statistického úřadu.

Historii území a členění správního obvodu jsem vypracovala za pomoci odborné literatury: Svoboda, A., 1924 a fyzicko-geografickou charakteristiku jsem popsala díky prostudované literatuře: Demek, J., 1987, Mackovčín, P., 2002, Vlček V. a kol., 1984 a Quitt, E., 1975.

Vývoj obyvatelstva jsem zpracovala za pomoci Historického lexikonu obcí ČR 1869-2001. Kapitulu strukturu obyvatelstva a zemědělství jsem zpracovala za pomoci internetových stránek Českého statistického úřadu. Průmysl pak za pomoci literatury: Šplíchl, V., 2003. Situaci na trhu práce jsem hodnotila z přístupných dat Ministerstva práce a sociálních věcí a přímo z Úřadu práce Rychnov nad Kněžnou.

Veškeré použité zdroje jsou vypsány v seznamu literatury.

Vývoj obyvatelstva jsem hodnotila pomocí bazických a řetězových indexů. Bazický index udává výsledek podílu v roce, který zkoumáme a podíl v roce 1869

vynásobený 100. Vždy udává počet obyvatel v procentech oproti roku 1869. Řetězový index udává výsledek podílu počtu obyvatel v daném roce a podíl počtu obyvatel v předešlém roce vynásobený 100.

V následující části jsem popsala pohyb obyvatelstva, kde jsem porovnávala hrubou míru porodnosti a hrubou míru úmrtnosti ve správním obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou s Českou republikou, dále pak přirozený přírůstek, migrační saldo a celkový přirozený přírůstek. Hrubou míru porodnosti jsem vypočítala jako podíl počtu živě narozených a středního stavu obyvatelstva vynásobený 1000, rovněž tak hrubou míru úmrtnosti jsem vypočítala jako podíl počtu zemřelých a středního stavu vynásobený 1000. Přirozený přírůstek je vypočítán jako rozdíl počtu narozených a počtu zemřelých, migrační saldo je rozdílem počtu přistěhovalých a počtu vystěhovalých. Výsledek celkového přirozeného přírůstku je součet přirozeného přírůstku a migračního salda.

Při hodnocení struktury obyvatelstva jsem použila index stáří (podíl počtu věkové skupiny 65 a více s věkovou skupinou 0-14 let vynásobený 100), index femininity (podíl počtu mužů a počtu žen vynásobený 1000) a index vzdělanostní úrovně (4 x (podíl počtu obyvatel s vysokoškolským vzděláním a počtu obyvatel staršího patnácti let)+ 3 x (podíl počtu obyvatel se středoškolským vzděláním s maturitou a počtu obyvatel staršího patnácti let) + 2x (podíl počtu obyvatel se středoškolským vzděláním bez maturity a počtu obyvatel staršího patnácti let) + 1 x (podíl počtu obyvatel se základním vzděláním a počtu obyvatel staršího patnácti let).

Tabulky a grafy jsem zpracovala v programu Microsoft Excel, text pak v programu Microsoft Word.

2. VYMEZENÍ ÚZEMÍ

Vymezeným územím této práce je oblast s rozšířenou působností (dále ORP) Rychnov nad Kněžnou. Správní obvody ORP vznikly k 1.1.2003 v rámci reformy územní veřejné správy. Správní obvody ORP vykonávají státní správu a jsou obcemi s nejširším rozsahem výkonu státní správy v přenesené působnosti.

Obr.1 Mapa správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou¹

¹ mapa převzata z: Český statistický úřad : *Mapy ORP* [online]. 2009 , 20.5.2006 [cit. 2009-04-17]. Dostupný z WWW: <[http://www.czso.cz/xh/redakce.nsf/i/CF2667A7709716E1C125717600387375/\\$File/rychnovnk.jpg](http://www.czso.cz/xh/redakce.nsf/i/CF2667A7709716E1C125717600387375/$File/rychnovnk.jpg)>.

Správní obvod ORP Rychnov nad Kněžnou leží v Královéhradeckém kraji v jeho jihovýchodní části. Na západě sousedí s obcemi správního obvodu ORP Kostelec nad Orlicí, na severu s obcemi správního obvodu ORP Dobruška, východní část hraničí s Polskem a jižní část pak s Pardubickým krajem. Zaujímá jedno z 15 obvodů ORP Královéhradeckého kraje (Broumov, Dobruška, Dvůr Králové, Hořice, Hradec Králové, Jaroměř, Jičín, Kostelec nad Orlicí, Náchod, Nová Paka, Nové Město nad Metují, Nový Bydžov, Rychnov nad Kněžnou, Trutnov, Vrchlabí).

Správní obvod ORP Rychnov nad Kněžnou má 32 obcí s 34 039² obyvateli a rozlohou 478,15 km². Je čtvrtým v pořadí v rámci Královéhradeckého kraje rozlohou a pátým v pořadí co do počtu obyvatel.

Mezi obce s největší rozlohou patří Liberk (5 408 ha), Rokytnice v Orlických horách (4019 ha), Bartošovice v Orlických horách (3561 ha), a Zdobnice (3305 ha). Naopak nejmenší rozlohy mají tyto obce: Jahodov (425 ha), Libel (362 ha), Proruby (253 ha) a Třebešov (313 ha).

Největší počet obyvatel má Rychnov nad Kněžnou (11 499). Převahu mají malé obce, kde polovina obcí z celkového výčtu nedosahuje ani 500 obyvatel, z toho 3 obce nedosahují ani počtu 100 obyvatel. Je to Jahodov (95), Proruby (51) a Říčky v Orlických horách (90). Obec Proruby je nejmenší jak rozlohou, tak počtem obyvatel. Největší hustota zalidnění je v Rychnově nad Kněžnou (329 obyvatel na 1 hektar), dále pak v Kvasinách, kde je hustota zalidnění 203 obyvatel na 1 hektar, což způsobuje nová výstavba bytových jednotek díky dobrým pracovním podmínkách (firma Škoda Auto a.s., závod Kvasiny) a ve Vamberku (223 obyvatel na 1 hektar). Nejmenší hustota zalidnění je v Bartošovicích v Orlických horách, v Orlickém Záhoří, v Říčkách v Orlických horách a Zdobnici, kde je méně než 10 obyvatel na 1 hektar.

² Stav k 1.12009

Tab. 1. Počet obyvatel, rozloha a hustota obyvatel v obcích správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou k 1.1.2009³

obec	počet obyvatel	rozloha [ha]	počet [obyvatel /ha]
Bartošovice v Orł. horách	194	3 561	5,4
Bílý Újezd	614	1 380	44,5
Byzhradec	194	532	36,5
Černíkovice	681	1 250	54,5
Jahodov	95	425	22,4
Javornice	926	1 841	50,3
Kvasiny	1354	666	203,3
Lhoty u Potštejna	288	572	50,3
Libel	115	362	31,8
Liberk	698	5 408	12,9
Lično	640	629	101,7
Lukavice	579	1 090	53,1
Lupenice	261	442	59
Orlické Záhoří	201	2 914	6,9
Osečnice	295	784	37,6
Pěčín	517	1 476	35
Polom	118	468	25,2
Potštejn	889	784	113,4
Proruby	51	253	20,2
Rokytnice v Orł. horách	2313	4 020	57,5
Rybná nad Zdobnicí	421	917	45,9
Rychnov nad Kněžnou	11499	3 497	329
Říčky v Orł. horách	90	1 480	6,1
Skuhrov nad Bělou	1093	1 664	65,7
Slatina nad Zdobnicí	821	1 631	50,3
Solnice	2290	1 266	180,9
Synkov-Slemeno	379	725	52,3
Třebešov	254	313	81,2
Vamberk	4701	2 103	223,5
Voděradý	685	1 506	45,5
Záměl	626	551	113,6
Zdobnice	157	3 305	4,8

³ Český statistický úřad : *Města a obce* [online]. 2009 [cit. 2009-05-01]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/xh/redakce.nsf/i/obyvatelstvo_kralovehradeckeho_kraje_podle_obci_k_1_1_2009>. Český statistický úřad : *MOS-městská a obecní statistika* [online]. c2008 [cit. 2009-04-17]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0524/>.

3. HISTORICKÝ VÝVOJ ÚZEMÍ

3.1. Historický vývoj oblasti

První osady na Rychnovsku a v oblasti východních Čech vznikly za doby bronzové. Největší vzácností je meč s rukojetí antenského typu, jenž byl nalezen u Lipovky nedaleko železniční tratě. Při kopání základů jednoho stavení rovněž v Lipovce bylo nalezeno kamenné kladívko, nedaleko Častolovic na řece Bělé bylo nalezeno několik bronzových srpků.

Za zakladatele Rychnova se považuje Heřman z Drnholce a s ním je spojen rok 1258, kdy byla objevena první písemná zmínka o Rychnově. Osídlení Rychnova ovšem spadá až do I. tisíciletí před naším letopočtem, což dokazuje rozsáhlý archeologický výzkum. Heřman z Drnholcese se stal královským podkomořím a tuto krajinu dostal darem s dosavadními osadami až po hranice kladské a Rychnov povýšil na město. Další zdroje vypovídající o původu Rychnovska nalezneme např. v Okresním archivu v Rychnově nad Kněžnou, kde je v první obecní kronice z roku 1836 zaznamenán přehled názvu v němčině – Auf der reichen Aue (Na bohaté nivě). Název Rychnov nad Kněžnou se začal používat až ve 2. pol. 19. století, do té doby to byl např. Rychnov Soukenický, díky rozmáhající se stejnojmenné profesi.

Od roku 1400 se rychnovští spravovali sami a v roce 1456 se stal majitelem Rychnova Jan Rychnovský. Ve městě, které čítalo jen několik desítek domů se postavila škola, fara a starý dřevěný hrad pánů z Rychnova.

Zdejší obyvatelé se živili drobnými řemesly a obchodem a lesními zemědělskými pracemi. To mělo veliký význam na vývoji charakteru města. Nejvíce ale vyniklo soukenictví. Sukno se vyváželo po několik staletí na všechny známé středoevropské trhy a Rychnov se začal nazývat Soukenický. Po soukenících zůstala písemná památka-soukenický řád z roku 1378 uděleným Jetřichem a Albertem z Rychnova. Soukenictví živilo Rychnov a okolí po několik století.

Panství v roce 1587 dostal pod správu Kryštof Betengl. Nechal postavit na místo bývalého opuštěného hradu chrám Nejsvětější trojice, kde je zvonice a zvon Kryštof, který je třetí největší v Čechách. Zvon nechal vyrobit Janem Benešovským z Moravské Třebové. V té době se založila Městská Habrová a město prožívalo rozkvět. Kryštof Betengl zemřel roku 1602 a po bitvě na Bílé hoře, kdy bylo povstání potlačeno,

Betengové ztratili Rychnov a veškerý majetek. Panství nakonec v době třicetileté války začal vlastnit Albrecht Libštejnský z Kolovrat. Posledními pány Rychnova se stal právě rod Kolovratů, jenž držel panství od roku 1640 do roku 1918.

V Rychnově se ve 2. pol. 17. let 18. století začal stále více prosazovat německý jazyk, který se posléze stal i jazykem úředním.

Polovina 19. století znamenala pro Rychnovsko rozmachem průmyslu. Soukenictví položilo základy textilnímu průmyslu, po I. světové válce byl zmodernizován pivovar a mnoho mlýnů. Židovští občané dostali roku 1848 rovnoprávnost, následně roku 1850 založili vlastní tovární výrobu lihovin. Ve městě vznikaly peněžní ústavy. 28. říjen 1893 se stal dnem vybudování železnice mezi Kvasinami a Častolovicemi a tím se ve městě mohla rozjet tovární výroba.

Rok 1948 znamenal podstatnou změnu ve veřejné správě. Nejnižším správním celkem se stala okresní hejtmanství. Území našeho okresu náleželo od roku 1855 kraji Hradec Králové. Roku 1850 bylo odděleno soudnictví od správy a to bylo základem nové organizace veřejné správy.

Organizace trvala téměř pět let a roku 1854 bylo provedeno sloučení soudnictví se správou.

3.2. Administrativní členění území po roce 1948

Na území Rychnova nad Kněžnou byl ustanoven okresní úřad politický. Před rokem 1868 došlo ke zrušení krajských úřadů a v roce 1868 došlo opět k rozdělení veřejné správy od soudnictví. Nejnižšími administrativními celky státní správy se staly politické okresy a tvořily základní územní jednotku. Politický okres tvořily dva až čtyři soudní okresy s vlastním okresním soudem. V roce 1849 byl zaveden politický okres Rychnov nad Kněžnou, jenž tvořily soudní okresy Kostelec nad Orlicí, Rokytnice v Orlických horách, Rychnov nad Kněžnou a Žamberk. Takto byly obce okresu Rychnov nad Kněžnou organizovány v okresních hejtmanstvích. V roce 1855 se ale okresní hejtmanství a krajské vlády nahradily nově zavedenými okresními úřady a krajskými úřady. Zůstalo tomu tak i za první republiky. Územní základ okresních úřadů tvořily soudní okresy dle správního rozdělení roku 1849. Roku 1868 došlo ke změně a politická správa se oddělila od soudní. Platnost nabyla opětovná hejtmanství díky

zrušení stávajících úřadů. V roce 1919 (po rozpadu Rakouska Uherska) se přejmenoval název na okresní správu politickou a v roce 1928 na okresní úřady, posléze na zemské úřady. Mezi samosprávou obecní a zemskou tvořila mezičlánek okresní zastupitelstva. Ta působila v oblasti zdravotní a sociální péče. V roce 1919 byla tato volená zastupitelstva nahrazena okresními správními komisemi. Působily do roku 1928, po té byly zrušeny. Smysl zastupitelských orgánů byl nadále zachován. Okresní výbory se staly součástí okresních úřadů a jejich členové byly voleni ze dvou třetin. Hlavou nových zastupitelstev se stal okresní hejtman.

Díky Mnichovské dohodě roku 1938 bylo několik obcí z dnešního vymezeného správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou odloučeno a přiděleno k Německu (Bartošovice v Orlických horách, Orlické Záhoří). Některé okupované obce našeho okresu byly včleněny k Landrátu v Králíkách. Do správního okresu Králíky tedy patřily obce Rokytnice v Orlických horách a Polom.

V roce 1949 bylo zrušeno dosavadní zemské zřízení a zavedeno zřízení krajské.

V roce 1960 se pak pod okres Rychnov nad Kněžnou přiřadily obce Bartošovice v Orlických horách, Pěčín, Rokytnice v Orlických horách, Rybná nad Zdobicí, Říčky v Orlických horách a Slatina nad Zdobicí, které do té doby patřily pod okres Žamberk. Od roku 1869 patřilo vždy pod soudní okres Rychnov nad Kněžnou 11 obcí (Černkovice, Jahodov, Javornice, Kvasiny, Lukavice, Lupenice, Skuhrov nad Bělou, Solnice, Synkov-Slemeno, Třebešov a Vamberk) z dnešního vymezeného správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou.

Po roce 1989 dochází ke zvyšování počtu obyvatel díky jejich osamostatnění. Následuje reforma probíhající ve dvou fázích, a sice v letech 1999-2000 (zaniknutí krajských národních výborů a pověření obecních úřadů) a roku 2000 došlo ke vzniku 14 krajských vyšších územně správních celků (krajů). Druhá fáze reformy proběhla v roce 2002, kdy bylo úkolem ukončit činnost okresních úřadů. 1.1.2003 zahájily svoji činnost obce s rozšířenou působností, kterých je v současnosti 205.

Dnešní okres Rychnov nad Kněžnou je tvořen třemi správními obvody obcí s rozšířenou působností. Správní obvod ORP Rychnov nad Kněžnou má 32 obcí, právní obvod ORP Dobruška má 27 obcí⁴ a správní obvod Kostelec nad Orlicí má 22 obcí⁵.

⁴ *Státní správa* [online]. 2000-2009, aktualizace není uvedena [cit. 2009-05-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.statnisprava.cz/rstsp/ciselniky.nsf/i/576271>>.

⁵ *Státní správa* [online]. 2000-2009, aktualizace není uvedena [cit. 2009-05-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.statnisprava.cz/rstsp/ciselniky.nsf/i/576361>>.

4. FYZICKO-GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA

4.1. Geomorfologická charakteristika

Dle geomorfologického členění patří ORP Rychnov nad Kněžnou do Hercynského systému, subsystému Hercynské pohoří a provincie Česká vysočina. Území pak dále tvoří dvě soustavy Krkonošsko-jesenická a Česká tabule. Krkonošsko-jesenická soustava se dále člení na Orlickou podsoustavu, celek Orlické hory a Podorlická pahorkatina.

Podorlická pahorkatina leží na horninách krystalinika, intruzivních vyvřelinách, karbonských, permských a svrchnokřídových sedimentech. Silně tektonicky porušený erozně denudační reliéf, hluboce zaříznutá údolí Divoké Orlice, kde nalezneme i pleistocénní říční terasy. Rozloha této členité pahorkatiny činí 1115 km² se střední výškou 454,1 m a nejvyšším bodem Špičák 841 m.⁶

Druhým celkem jsou Orlické hory. Jedná se o plochou hornatinu na horninách jádra orlicko-kladské klenby, na intruzivních vyvřelinách s rozlohou 341 km² a střední výškou 713 m. Povrch je vyzdvižený a zarovnaný. Silně rozčleněný erozně denudační reliéf asymetrické kerné stavby.⁷

Česká tabule se dále člení podsoustavu Východočeská tabule, celek Orlická tabule, podcelek Třebechovická tabule a okrsek Rychnovský úval.

Orlická tabule je plochá pahorkatina na slínovcích, jílovcích a spongilitech svrchní křídly. Akumulační, erozně akumulární a denudační slabě rozčleněný reliéf. Rozlohou zaujímá 966 km² střední výška je 290,6 m a nejvyšší vrchol je U rozhledny s nadmořskou výškou 451 m.⁸

⁶ Demek, J. a kol, 1987, s. 410.

⁷ Demek, J. a kol, 1987, s. 386.

⁸ Demek, J. a kol, 1987, s. 386.

4.2. Pedologická charakteristika

Nejrozšířenějším typem půdy v ORP Rychnov nad Kněžnou jsou hnědé půdy, neboli kambizemě. Ty vznikly díky zvětrávání kyselých pevných i zpevněných hornin. Kambizemě většinou netvoří rozsáhlou plochu povrchu, jsou spíše rozděleny v menší okrsky a rozmístěny na svahovinách permských hornin či svorů a filitů především v podhůří Orlických hor. V západní části území se vytvořily větší celky stenických kambizemí.

Severozápad území tvoří pararendziny. Vyskytují se buď samostatně v okrscích nebo se mohou vzájemně prolínat. Lokálně se na území vyskytují černozemě, které vznikají především na spraších a sprašových překryvech.

Jihozápad tvoří půdy černice, jenž jsou obdobné jako černozemě. Mají mocnější humusový horizont a vyšší obsah podzemních vod. Nalézají se rovněž na spraších a slítnitých jílech a na bezkarbonátových nivních sedimentech.

Méně rozšířené jsou zde hnědozemě nalézající se na spraších a sprašových hlínách. Hnědozemě zde vznikly neúplnou lessivací (humusoluvialní horizont bez eluvialního horizontu ochuzeného o jílu).

Rozšířeny jsou zde také šedozemě, jenž mají humusoluvialní horizont a tvoří přechodný půdní typ mezi černozeměmi a luvizeměmi.

4.3. Klimatologická charakteristika

Území leží v mírně teplé klimatické oblasti. Nejchladnější oblastí je mírně teplá oblast 3, která se nachází v oblasti Orlických hor. Na západ pak přechází v mírně teplou oblast 5, mírně teplou oblast 9 a mírně teplou oblast 11. Teplotu vzduchu ovlivňuje nadmořská výška a terén. Za nejchladnější měsíc se považuje leden, někdy to však bývá prosinec či únor. Nejvyšší denní maxima jsou zaznamenány okolo 14. hodiny, nejnižší pak při východu slunce. Nejnižší teploty bývají naměřeny v údolích a plošných rovinách.

Tab. 2 Charakteristiky vymezených klimatických oblastí⁹

	MT 3	MT 5	MT 9	MT 11
Počet letních dnů	20-30	30-40	40-50	40-50
Počet dnů s průměrnou teplotou 10 C a více	120-140	140-160	140-160	140-160
Počet mrazových dnů	130-160	130-140	110-160	110-130
Počet ledových dnů	40-50	40-50	30-40	30-40
Průměrná teplota v lednu	-3 - -4	-4 - -5	-3 - -4	-2 - -3
Průměrná teplota v červenci	16-17	16-17	17-18	17-18
Průměrná teplota v dubnu	6-7	6-7	6-7	7-8
Průměrná teplota v říjnu	6-7	6-7	7-8	7-8
Průměrný počet dnů se srážkami 1 mm a více	110-120	100-120	100-120	90-100
Srážkový úhrn ve vegetačním období	350-450	350-450	400-450	350-400
Srážkový úhrn v zimním období	250-300	250-300	250-300	200-250
Počet dnů se sněhovou pokrývkou	60-100	60-100	60-80	50-60
Počet dnů zamračených	120-150	120-150	120-150	120-150
Počet dnů jasných	40-50	50-60	40-50	40-50

4.4. Hydrologická charakteristika

Říční síť prodělala dlouhý a složitý vývoj. Rozložení říční sítě ovlivnila zejména geologická stavba jejího podloží, geomorfologický vývoj a změny klimatu ve čtvrtohorách.

Rozdělení odtoků během roku ovlivňují klimatické podmínky. Mezi měsíce s největším odtokem patří v tomto regionu duben a květen, díky blízkosti Orlických hor. Povodňové vlny mohou nastat buď v období únor a březen, kdy se dešť spojí s táním sněhové pokrývky nebo v letních měsících díky přívalovým srážkám. Dokazuje to povodeň ze dne 22. a 23. července 1998, kdy byla silně rozvodněná řeka Bělá, zejména ve středním a horním toku. Měsíce září a říjen se pak vyznačují s nejmenším průtokem. Řeky jsou vlivem průmysku a zemědělské výrobě více znečištěné pod většími městy, horní a střední toky jsou však označovány 2. třídou jakosti. Přirozený

⁹ Zdroj: Quitt, E., 1975.

odtok je dnes do jisté míry ovlivněn činností člověka. Území se nevyznačuje významnými zásobami podzemní vody.

Řeky jsou vlivem průmysku a zemědělské výrobě více znečištěné pod většími městy, horní a střední toky jsou však označovány 2. třídou jakosti. Přirozený odtok je dnes do jisté míry ovlivněn činností člověka. Území se nevyznačuje významnými zásobami podzemní vody.

Řeka Bělá pramení na svahu Vrchmezí (1084 m n.m.) v Orlických horách ve výšce 1021 m. Bělá je řekou IV. řádu a její nejhlavnější přítok tvoří řeka Kněžná. U Častolovic se v nadmořské výšce 264 m Bělá vlévá do Divoké Orlice a je jejím pravostranným přítokem. Plocha povodí činí 214,2 km² a délka toku měří 38,3 km. Průměrný průtok u ústí činí 2,77 m³/s.¹⁰

Řeka Dědina pramení na svahu Sedloňovského vrchu v Orlických horách v nadmořské výšce 922 m. Je pravostranným přítokem Divoké Orlice, do které se vlévá u Třebechovic pod Orebem v nadmořské výšce 235 m. Ne řece se nachází náhon Alba jenž spojuje řeky Bělou a Dědinu. Plocha povodí je 333,2 km² a délka toku měří 54 km. Dědina je řekou III. řádu. Průměrný průtok u ústí je 2,28 m³/s. str. ¹¹

Nejvýznamnějším tokem je řeka Divoká Orlice pramenící v polské části Orlických hor a na naše území vtéká u obce Trčkov v nadmořské výšce 695 m. Tvoří pravostrannou zdrojnicí Orlice. Největší vodní nádrž na řece tvoří Pastviny. Divoká Orlice ústí zprava do Orlice v nadmořské výšce 247 m. Délka toku na území České republiky měří 99,3 km, střední tok ovšem nenáleží do stejného území. Plocha tohoto povodí činí 806,5 km² a na území ČR se z něj rozkládají 3/4. Mezi nejvýznamnější přítoky Divoké Orlice patří řeka Bělá a Zdobnice. Jsou to přívoznice vody z Orlických hor. Divoká Orlice je vodním tokem III. řádu. Průměrný průtok u ústí je 10,9 m³/s.¹²

Dalším vodním tokem je řeka Kněžná pramenící 3 km severně od Uhřínova pod Deštnou ve výšce 829 m n.m. Je levostranným přítokem řeky Bělé a ústí do ní u Častolovic ve výšce 270 m n. m. Plocha povodí činí 94,8km² a měří 24,8 km. Průměrný průtok u ústí je 1,32 m³/s. Kněžná je řekou V. řádu.¹³

¹⁰ Vlček, V. a kol., 1984, s. 56.

¹¹ Vlček, V. a kol., 1984, s. 86.

¹² Vlček, V. a kol., 1984, s. 88.

¹³ Vlček, V. a kol., 1984, s. 137.

Zdobnice je řekou IV. řádu a pramení rovněž v Orlických horách pod Velkou Deštnou ve výšce 1029 m n. m. Je pravostranným přítokem Divoké Orlice, do které se vlévá před Doudlebamí nad Orlicí v nadmořské výšce 285 m. Zdobnice je dlouhá 34,2 km a plochou povodí zaujímá 124,5 km². Průměrný průtok u ústí je 2,08 m³/s.¹⁴

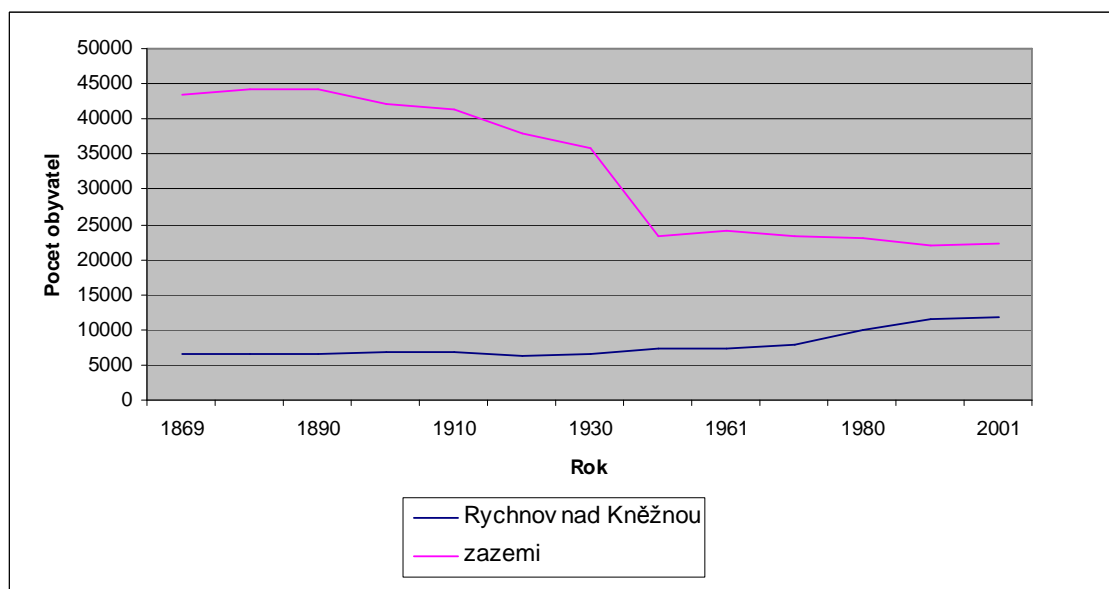
Posledním tokem je Zlatý potok, který pramení v Hrašticích v nadmořské výšce 380 m. Vlévá se zleva do Dědiny u Městce ve výšce 249 m n. m. Plocha povodí činí 79,3 km² a délka toku je pouze 23,5 km. Průměrný průtok u ústí má 0,45 m³/s. Zlatý potok je tokem IV. řádu.¹⁵

¹⁴ Vlček, V. a kol., 1984, s. 308.

¹⁵ Vlček, V. a kol., 1984, s. 309.

5. VÝVOJ POČTU OBYVATEL

Při sledování vývoje počtu obyvatel v Rychnově nad Kněžnou zjistíme, že počet obyvatel od roku 1869 do roku 1890 klesá, v následujících dvaceti letech se počet zvyšuje. V roce 1921 dosahuje počet obyvatelstva svého minima. Po II. světové válce počet obyvatel v Rychnově nad Kněžnou vzrůstá, což je dáno výstavbou nových sídlišť v okrajových částech města a stěhování obyvatelstva do Rychnova nad Kněžnou díky řadě pracovních příležitostí v Rychnově nad Kněžnou (firma FAB, s.r.o.) a v jeho okolí (Škoda Auto, a.s., závod Kvasiny).

Obr. 2. Vývoj počtu obyvatel ve městě Rychnov nad Kněžnou a jeho zázemí v letech 1869-2001¹⁶

Počet obyvatel v zázemí se od roku 1869 do roku 2001 výrazně snížil, a to o 21 301 obyvatel. Graf vypovídá o rostoucí roli města Rychnova nad Kněžnou jako centrum vymezeného regionu. Počet obyvatel v zázemí vždy převyšuje hodnoty počtu obyvatel v Rychnově nad Kněžnou, což je dáno velkým počtem obcí.

¹⁶ Zdroj: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869-2007 I.díl. Český statistický úřad. Praha 2006, 759 s.; vlastní zpracování

Tab. 3. Vývoj počtu obyvatel ve správním obvodu Rychnov nad Kněžnou v letech 1869-2001¹⁷

Rok	počet obyvatel v ORP	Bazický index	řetězový index
1869	50122	100	100
1880	50738	101,229	101,229
1890	50627	101,0075	99,78123
1900	49002	97,76545	96,79025
1910	48349	96,46263	98,6674
1921	44350	88,4841	91,72889
1930	42405	84,60357	95,61443
1950	30551	60,95327	72,04575
1961	31354	62,55536	102,6284
1970	31326	62,4995	99,9107
1980	32993	65,82539	105,3215
1991	33442	66,7212	101,3609
2001	34009	67,85244	101,6955

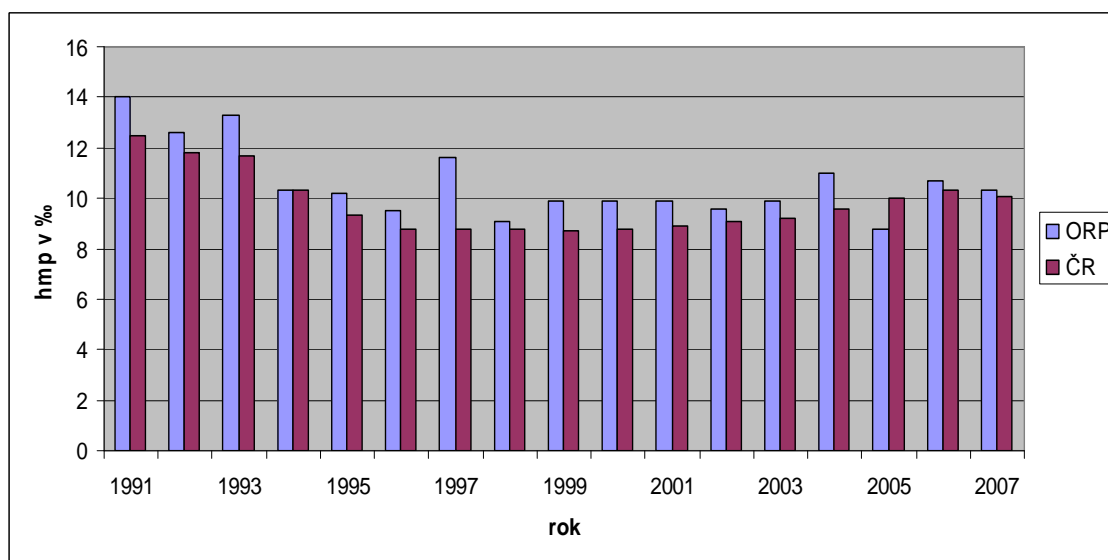
Zatímco se počet obyvatel v Rychnově nad Kněžnou v letech 1869-2001 zvýšil, ve správním obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou se počet obyvatel od roku 1869 do roku 2001 snížil o 32,2 %. V prvním interdentálním období se počet obyvatel zvýšil a v roce 1880 dosáhl svého maxima. Od roku 1890 již sledujeme pokles obyvatelstva, přičemž největší pokles je zaznamenán v období 1930-1950, což bylo důsledkem II. světové války. Od roku 1961 již zaznamenáváme nárůst obyvatelstva, který kromě roku 1970, kdy byl počet o 28 obyvatel menší než v roce 1961, stoupal až do roku 2001. Nárůst obyvatelstva v 60. letech způsobilo rozšíření průmyslové výroby v okolí a stěhování obyvatelstva za prací.

Největší poválečný pokles obyvatelstva zaznamenaly tyto obce: Bartošovice v Orlických horách, Liberk, Orlické Záhoří, Rokytnice v Orlických horách, Říčky v Orlických horách, Solnice a Zdobnice. Rychnov nad Kněžnou a Kvasiny jako jediné dvě obce zaznamenaly přírůstek obyvatelstva. Největší úbytek obyvatelstva v období 1869 až 2001 zaznamenaly obce Liberk a Zdobnice. Kvasiny, Rychnov nad Kněžnou a Solnice jsou obce, které zaznamenaly za celé vyměřené období nárůst obyvatelstva.

¹⁷ Zdroj: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869-2007 I.díl. Český statistický úřad. Praha 2006, 759 s.; vlastní zpracování

6. POHYB OBYVATELSTVA

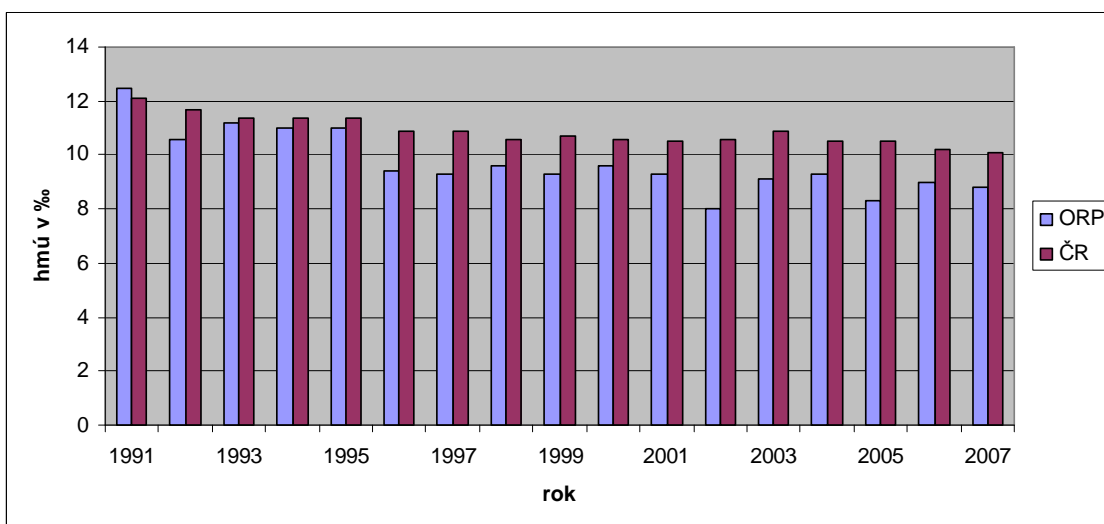
Pohyb obyvatelstva můžeme sledovat buď jako přirozený pohyb obyvatelstva nebo mechanický pohyb obyvatelstva. V následujícím grafu porovnávám hrubou míru porodnosti v rámci obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou a Českou republikou v letech 1991-2007. Z grafu je patrné, že nejvyšší hrubá míra porodnosti ve správním obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou dosahovala v roce 1991 (14 ‰) a nejnižší míra nastala v roce 2005 (8,8 ‰). Hrubá míra porodnosti byla téměř ve všech letech vyšší ve správním obvodu ORP než v České republice, až na rok 1994, kdy byla míra naprosto totožná a v roce 2005 činil rozdíl mezi Českou republikou a správním obvodem ORP 1,2 ‰. Největší rozdíl pak nastal v roce 1993, kdy byla ve správním obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou hrubá míra porodnosti o 1,6 ‰ vyšší než v České republice. Nejvyšší míra hrubé porodnosti v České republice byla v roce 1991 (12,5 ‰) a nejnižší míra hrubé porodnosti nastala v roce 2002 (9,1 ‰).

Obr. 3. Porovnání hrubé míry porodnosti ve správním obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou a v České republice v letech 1991-2007.¹⁸

¹⁸ Český statistický úřad : Databáze demografických údajů za obce ČR [online]. 2008 , [cit. 2009-04-17]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/cz/obce_d/pohyb/cz0524.xls>; vlastní výpočty a zpracování
Zdroj. Český statistický úřad. *Pohyb obyvatelstva v České republice v letech 1921–2007* [online]. Aktualizováno 2008 [citováno 2009-04-17]. Dostupné z <<http://czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/publ/4019-08-2007>>.

hmp= hrubá míra porodnosti

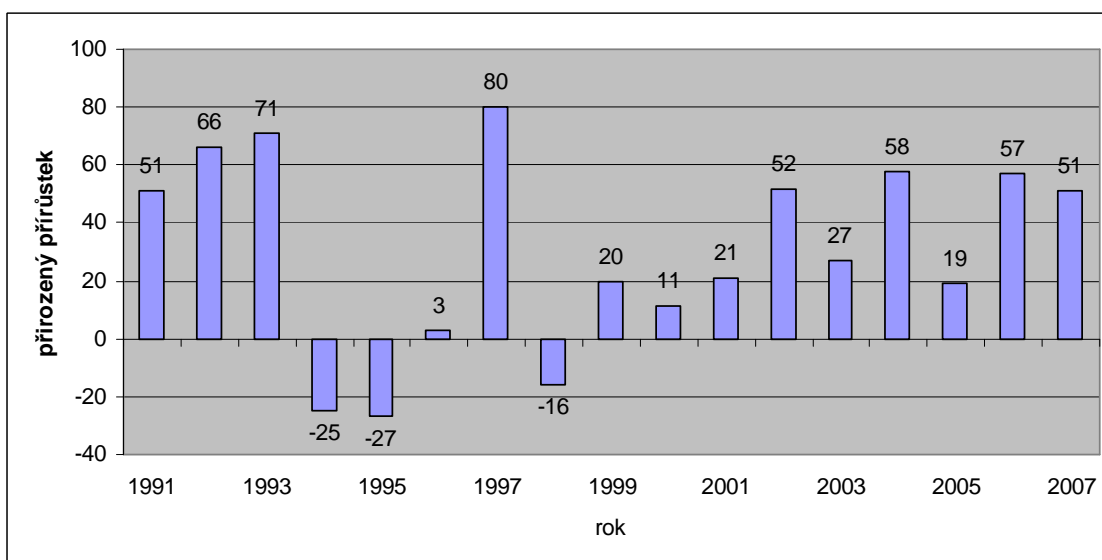

Obr. 4. Porovnání hrubé míry úmrtnosti ve správním obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou a v České republice v letech 1991-2007¹⁹

Při porovnání hrubé míry úmrtnosti v obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou s Českou republikou je patrné, že nejvyšší hrubá míra úmrtnosti v České republice nastala v roce 1991 (12,1 ‰), byla ale při tom menší, než ve stejném roce ve správním obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou (12,5 ‰). Hrubá míra úmrtnosti byla jinak ve všech letech vyšší v České republice než v rámci správního obvodu ORP. Nejnižší hrubá míra úmrtnosti v rámci správního obvodu ORP nastala v roce 2002 (8,0 ‰) a v rámci České republiky v roce 2007 (10,1 ‰). Největší rozdíl mezi správním obvodem ORP Rychnov nad Kněžnou a Českou republikou nastal v roce 2002, kdy rozdíl činil 2,6 ‰ a nejmenší pak v roce 1993, kdy byl rozdíl pouze 0,2 ‰.

¹⁹ Český statistický úřad : *Databáze demografických údajů za obce ČR* [online]. 2008 , [cit. 2009-04-17]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/cz/obce_d/pohyb/cz0524.xls>; vlastní výpočty a zpracování

Zdroj. Český statistický úřad. *Pohyb obyvatelstva v České republice v letech 1921–2007* [online]. Aktualizováno 2008 [citováno 2009-04-17]. Dostupné z <<http://czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/publ/4019-08-2007>>.

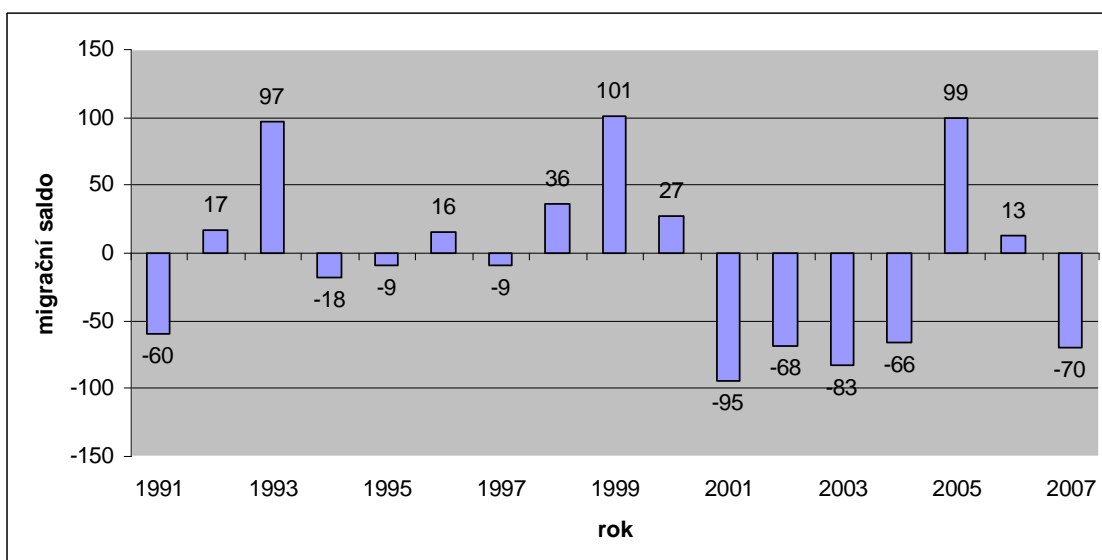

Obr. 5. Přirozený přírůstek v rámci správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou v letech 1991-2007²⁰

V období 1991-2007 v rámci správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou je od roku 1991 do roku 1993 přirozený přírůstek obyvatelstva kladný, v letech 1994 a 1995 záporný, kdy taky roku 1995 dosahuje svého minima (-27). V roce 1996 byl přirozený přírůstek pouze 3 obyvatelé a největší přirozený přírůstek nastal v roce 1997 (80 obyvatel), kdy byla hrubá míra porodnosti čtvrtá největší a hrubá míra úmrtnosti pátá nejmenší. Od roku 1999 do roku 2007 je pak přírůstek pouze kladný.

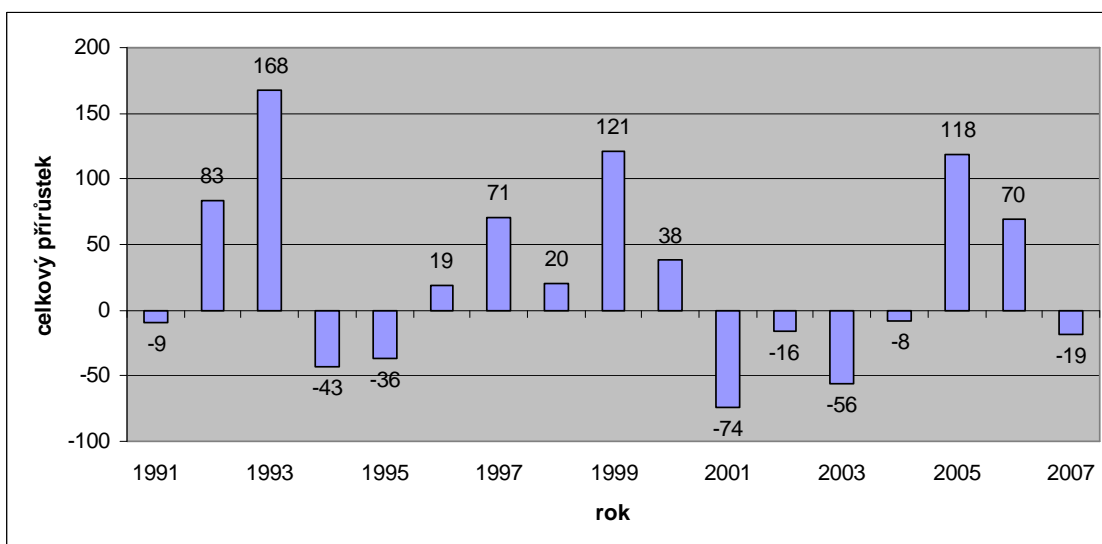
U migračního salda je zjevná perioda střídajících se kladných a záporných hodnot v počtu obyvatelstva. Nejvíce obyvatel se do oblasti přistěhovalo v roce 1999 (101), v roce 2001 se nejvíce obyvatel odstěhovalo (95). Za období 2001-2004 byl zaznamenán pouze úbytek obyvatelstva, celkem to bylo 312 obyvatel.

²⁰ Český statistický úřad : Databáze demografických údajů za obce ČR [online]. 2008 , [cit. 2009-04-17]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/cz/obce_d/pohyb/cz0524.xls>; vlastní výpočty a zpracování

Obr. 6. Migrační saldo v rámci obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou v letech 1991-2007²¹

Celkový přírůstek obyvatelstva byl nejvyšší v roce 1993 (168 osob). Následuje perioda záporných a kladných přírůstků. Nejnižší celkový přírůstek nastal v roce 2001, kdy byl úbytek 63 obyvatel. I přes to, že přirozený přírůstek zůstal kladný, celkový přírůstek byl záporných hodnot.

Obr. 7. Celkový přirozený přírůstek v rámci obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou v letech 1991-2007²²

²¹ ²⁰ Český statistický úřad : Databáze demografických údajů za obce ČR [online]. 2008 , [cit. 2009-04-17]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/cz/obce_d/pohyb/cz0524.xls>; vlastní výpočty a zpracování

7. STRUKTURA OBYVATELSTVA

7.1. Struktura obyvatelstva podle věku a pohlaví

Z celkové tabulky má největší podíl obyvatelstvo v produktivním věku, kdy jeho nárůst vzrostl mezi lety 1991 a 2001 o 6,3 procentních bodů a v letech 2001-2007 to bylo zvýšení o 5,5 procentních bodů. Je to jediná složka, která vykazovala v daném mezidobí navýšení. Celkově obyvatelstvo v období mezi sčítáními vzrostlo o 567 obyvatel, mezi roky 2001-2007 zaznamenáváme nepatrný pokles o 34 obyvatel. Oproti produktivnímu věku se předproduktivní a poproduktivní věk vyznačuje poklesem obyvatel. V předproduktivním věku činil rozdíl mezi roky 1991-2001 pokles o 5,1 procentních bodů, další pokles je zaznamenán v období 2001-2007, kdy se počet snížil o 2,3 procentních bodů. Rovněž tak v poproduktivním věku je zaznamenán úbytek obyvatelstva, v období mezi sčítáními je pokles o 2,9 procentních bodů a v období 2001-2007 je zaznamenán pokles o 3,2 procentních bodů, což činí vyšší podíl za kratší období. Obyvatelstvo starší 65ti let nepřekročilo počet obyvatel v předproduktivním věku, v roce 2001 bylo ale v předproduktivním věku pouze o 167 obyvatel více, než v poproduktivním. Procentuální podíl věkové skupiny obyvatel starších 65 let se od roku 1991 stále zmenšuje, nedochází tedy ke stárnutí obyvatelstva.

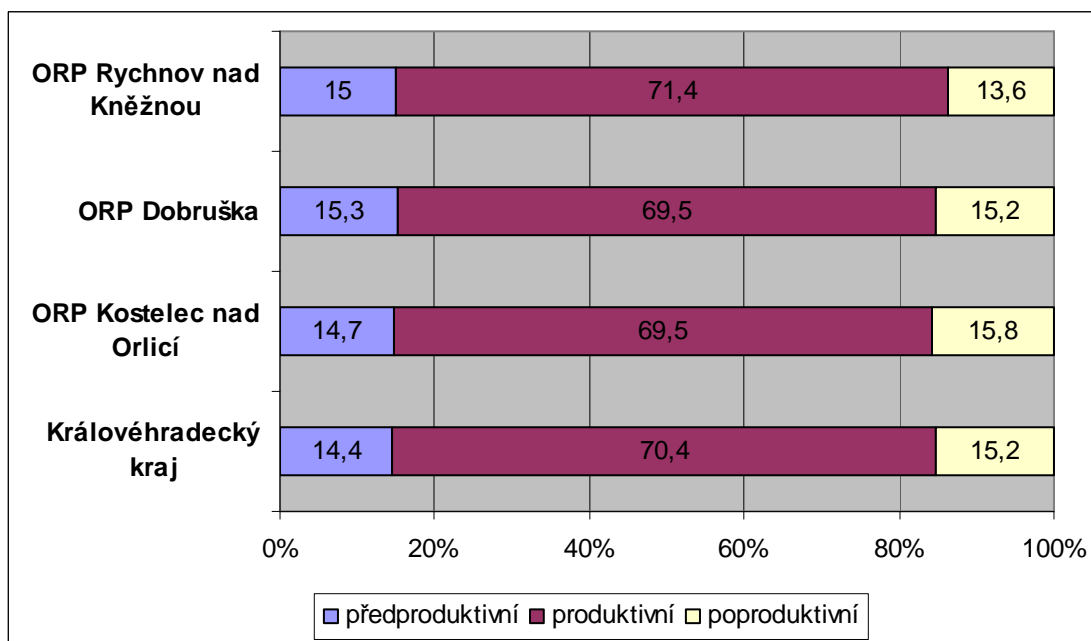
Tab.4. Věková struktura obyvatelstva ve správním obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou v letech 1991, 2001 a 2007²³

rok	obyvatel- stvo celkem	z toho						Index stáří
		0-14		15-64		65+		
		abs.	%	Abs.	%	abs.	%	
1991	33442	7507	22,4	19393	57,9	6542	19,7	87,1
2001	34009	5877	17,3	22422	65,9	5710	16,8	97,2
2007	34043	5103	15	24294	71,4	4646	13,6	91,0

²³ Zdroj: Data z Českého statistického úřadu, Sčítání lidu, domů a bytů 1991; vlastní zpracování
Český statistický úřad : *Věkové složení obyvatel Královéhradeckého kraje k 31.12.2007 podle obcí* [online]. 2009 [cit. 2009-05-01]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/xh/redakce.nsf/i/vekove_slozeni_obyvatel_kralovehradeckeho_kraje_k_31_12_2007_podle_obci>.

Český statistický úřad : *Sčítání lidu, domů a bytů 2001* [online]. 2009 [cit. 2009-05-01]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/sldb/13-5223-03/start.htm>.

Při sledování složky v předproduktivním věku za rok 2007 v rámci správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou zjistíme, že největší podíl má obec Osečnice (22, %) a nejmenší podíl má obec Proruby (3,8 %). V produktivním věku zaujímá největší složku obec Proruby (81,1 %) a nejmenší složku obec Osenice (62,2 %). Největší podíl poproduktivní složky na celkovém počtu obyvatelstva zaujímá obec Rybná nad Zdobicí (18,1 %) a nejmenší podíl zaujímá Zdobnice (8,7 %).

Obr. 8. Srovnání věkové struktury obyvatelstva ve správním obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou, správním obvodu ORP Dobruška, správním obvodu ORP Kostelec nad Orlicí a v Královéhradeckém kraji v roce 2007²⁴

Při porovnání správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou se správními obvody ORP Dobruška a ORP Kostelec nad Orlicí a Královéhradeckým krajem v roce 2007 zjistíme, že se podíly předproduktivního, produktivního a poproduktivního obyvatelstva podstatně neliší. Mezi jednotlivými správními obvody ORP má největší složku předproduktivního obyvatelstva správní obvod ORP Rychnov nad Kněžnou, rovněž má nejmenší počet v poproduktivní složce obyvatelstva.

²⁴ Český statistický úřad : Věkové složení obyvatel Královéhradeckého kraje k 31.12.2007 podle obcí [online]. 2009 [cit. 2009-05-01]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/xh/redakce.nsf/i/vekove_slozeni_obyvatel_kralovehradeckeho_kraje_k_31_12_2007_podle_obci>.

Tab. 5. Struktura obyvatelstva dle pohlaví ve správním obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou v letech 1991, 2001 a 2005²⁵

rok	obyvatelstvo celkem	Ženy	index feminity
1991	33442	17182	1056,7
2001	34009	17299	1035,2
2007	34043	17245	1026,6

Ve všech letech 1991, 2001 a 2007 překročil index feminity 1000 ‰, v daném území tedy žije více žen než mužů. V roce 1991 byl počet žen vyšší o 922 než mužů, v roce 2001 počet převyšoval o 599 a v roce 2007 už jen o 447. Rozdíl tedy v čase klesá. Nejvyšší hodnota indexu feminity za jednotlivé obce ve správním obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou byla v obci Proruby (1304 ‰) a nejnižší v obci Bartošovice v Orlických horách (813,2 ‰). V roce 2005 dosahovala hodnota indexu feminity více jak 1000 ‰ u 12 obcí, v těchto obcích tedy bylo více žen než mužů. V obci Polom dosáhl v roce 2005 index feminity 1000 ‰, což znamená, že zde byl stejný počet žen i mužů.

7.2. Náboženská struktura

Podíl počtu věřících se v rámci obvodu ORP mezi lety 1991-2001 snížil o 7,5 procentních bodů. V jednotlivých náboženstvích činil velký rozdíl v římskokatolické víře (5,9 ‰) a v podílu ostatních se rozdíl od roku 1991 do roku 2001 navýšil o 7,7 procentních bodů. Mezi náboženstvím církví československou husitskou a Českobratrskou církví evangelickou nedosahovaly podíly vysokých rozdílů. V Rychnově nad Kněžnou klesl od roku 1991 do roku 2001 podíl věřících o 22,2 procentních bodů.

²⁵ Zdroj: Data z Českého statistického úřadu, Sčítání lidu, domů a bytů 1991; vlastní zpracování Český statistický úřad : Sčítání lidu, domů a bytů 2001 [online]. 2009 [cit. 2009-05-01]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/sldb/13-5223-03/start.htm>. Český statistický úřad : Věkové složení obyvatel Královéhradeckého kraje k 31.12.2007 podle obcí [online]. 2009 [cit. 2009-05-01]. Dostupný z WWW:

<http://www.czso.cz/xh/redakce.nsf/i/vekove_slozeni_obyvatel_kralovehradeckeho_kraje_k_31_12_2007_podle_obci>.

Tab. 6. Struktura obyvatelstva dle náboženského vyznání ve správním obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou v letech 1991 a 2001²⁶

rok	ORP Rychnov nad Kněžnou		město Rychnov nad Kněžnou	
	věřící v %	nevěřící v %	věřící v %	nevěřící v %
1991	38,6	61,4	47,4	52,6
2001	31,1	68,9	25,2	74,8

Největší podíl věřících v jednotlivých obcích v roce 2001 můžeme sledovat v Byzhradci (65,6 %), nejmenší podíl vykazuje obec Orlické Záhoří (17,5 %). Nejvíce obyvatel vyznávajících římskokatolickou víru žilo v roce 2001 v Rybné nad Zdobicí (98,7 %). V Jahodově a Prorubech obyvatelé vyznávali ve stejné a zároveň nejvyšší míře ze všech obcí Československou církev husitskou (11,1 %). Nejvyšší počet obyvatel vyznávajících Českobratrskou církev evangelickou žilo v roce 2001 v Ličně (3,7 %).

Tab. 7. Struktura obyvatelstva dle náboženského vyznání ve správním obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou, okrese Rychnov nad Kněžnou, Královéhradeckém kraji a v České republice v roce 2001²⁷

	věřící v %	z toho				Nevěřící v %
		církev římskokatolická v %	Česko-bratrská církev evangel. v %	Církev československá husitská v %	ostatní v %	
ORP Rychnov nad Kněžnou	31,1	85,1	4,1	1,9	8,9	68,9
okres Rychnov nad Kněžnou	26,6	85,2	3,4	3,2	8,2	73,4
Královéhradecký kraj	36,1	77,4	8,9	3,7	9,9	63,9
Česká republika	35,2	83,3	3	3,6	10,1	64,8

²⁶ Zdroj: Data z Českého statistického úřadu, Sčítání lidu, domů a bytů 1991; vlastní zpracování
 Český statistický úřad : Sčítání lidu, domů a bytů 2001 [online]. 2009 [cit. 2009-05-01]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/slodb/13-5223-03/start.htm>.

²⁷ Český statistický úřad : Sčítání lidu, domů a bytů 2001 [online]. 2009 [cit. 2009-05-01]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/slodb/13-5223-03/start.htm>.

Český statistický úřad : Sčítání lidu, domů a bytů 2001 [online]. 2009 [cit. 2009-05-01]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/slodb/13-5223-03/start.htm>.

Český statistický úřad : Sčítání lidu, domů a bytů 2001 [online]. 2009 [cit. 2009-05-01]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/slodb/13-5219-03/data/cz/start_cz.htm>.

Kolektiv autorů českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů 2001 k 1.3.2001. 1. vyd. Praha : [s.n.], 2003. 304 s.

Při porovnání struktury obyvatelstva dle náboženského vyznání obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou a vyššími územními jednotkami (okres Rychnov nad Kněžnou, Královéhradecký kraj a Česká republika) je patrné, že nejmenší podíl věřících je v okrese Rychnov nad Kněžnou. Patrné rozdíly jsou vidět ve srovnání římskokatolické víry, kde nejmenší podíl má opět Královéhradecký kraj (77,4 %), ten ale má rovněž největší podíl ve vyznání Československé církve husitské (8,9 %).

7.3. Národnostní struktura

Tab. 8. Struktura obyvatelstva dle národnosti ve správním obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou, okrese Rychnov nad Kněžnou, Královéhradeckém kraji a v České republice v roce 2001²⁸

	česká v %	moravská v %	slovenská v %	ostatní v %
ORP Rychnov nad Kněžnou	95,2	0,3	1,1	3,4
okres Rychnov nad Kněžnou	95,9	0,2	1,3	2,6
Královéhradecký kraj	95,1	0,1	1,5	3,3
Česká republika	90,4	3,7	1,9	4

V roce 2001 se většina obyvatelstva správního obvodu Rychnov nad Kněžnou přihlásila k české národnosti (95,2 %). Nejmenší podíl moravské národnosti je v královéhradeckém kraji, správní obvod ORP Rychnov nad Kněžnou má podílové zastoupení moravské národnosti 0,3 %, což je o 3,4 procentních bodů méně než v celé České republice.

V jednotlivých obcích správního obvodu Rychnov nad Kněžnou v roce 2001 rovněž nejsou patřičné rozdíly. Největší podíl všech uvedených národností je v Rychnově nad Kněžnou. Nejvíce zastoupené slovenské národnosti je v Říčkách v Orlických horách (6,3 %), kde ale byl také zaznamenán nejmenší počet obyvatel

²⁸ Český statistický úřad : Sčítání lidu, domů a bytů 2001 [online]. 2009 [cit. 2009-05-01]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/sldb/13-5223-03/start.htm>.

s českou národností s podílem 88,6 %. Žádní občané slovenské národnosti nežili v roce 2001 v Libli, Polomu a v Prorubech. Moravská národnost byla v roce 2001 nejvíce zastoupena v obci Zdobnice (1,3 %).

7.4. Vzdělanostní struktura

Vzdělanostní strukturu porovnávám v roce 2001 mezi celým správním obvodem ORP Rychnov nad Kněžnou a jeho zázemím. Ve správním obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou můžeme sledovat vyšší hodnoty než v zázemí téměř ve všech vzdělanostních úrovních, kromě středního vzdělání bez maturity, kde zázemí vykazuje o 2,4 procentních bodů více než v celém správním obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou.

Tab. 9. Struktura obyvatelstva patnáctiletého a staršího dle nejvyššího dosaženého vzdělání v obcích správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou a zázemím Rychnova nad Kněžnou v roce 2001²⁹

	Obyvatel- stvo patnáctileté a starší	z toho								Ukazatel vzděla- nostní úrovně
		základní		střední bez maturity		střední s maturitou		vysoko- školské		
		abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	
ORP Rychnov nad Kněžnou	27775	6619	23,8	11318	40,7	8020	28,9	1818	6,6	2,2
zázemí Rychnov nad Kněžnou	18331	4771	26	7903	43,1	4750	25,9	907	5	2,1

Mezi nejvzdělanější obce v zázemí patří Libel, Lupenice a Potštejn s ukazatelem vzdělanosti 2,4 %, což je stejná hodnota jako ve městě Rychnov nad Kněžnou. Naopak nejnižší vzdělanostní úroveň vykazuje obec Říčky v Orlických horách s hodnotou vzdělanostního ukazatele 2,0 %. V ostatních obcích hodnoty

²⁹ Český statistický úřad : Sčítání lidu, domů a bytů 2001 [online]. 2009 [cit. 2009-05-01]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/sldb/13-5223-03/start.htm>.

neklesají pod 2,0%. Největší podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním mají obce Černíkovice (11,2 %) a Jahodov (14,5 %). V ostatních obcích vysokoškolské vzdělání nepřesáhlo 10 % a obyvatelstvo s 0 % vysokoškolským vzděláním žilo v roce 2001 v obci Libel. Říčky v Orlických horách se vykazují nejvyšším podílem obyvatelstva bez vzdělání a se základním vzděláním (43,8 %).

7.5. Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity

Ve správním obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou se počet ekonomicky aktivních obyvatel (dále EAO) snížil od roku 1991 o 808 a jejich podíl se na celkovém počtu snížil o 3,2 %. Toto období se ale vyznačuje zvýšením podílu zaměstnaného obyvatelstva na celkovém počtu ekonomicky aktivního obyvatelstva o 10,2 procentních bodů. Výrazná změna nastala ve struktuře zaměstnaného obyvatelstva dle sektorů národního hospodářství. Zatímco v roce 1991 pracovalo v priméru 22,7 % zaměstnaného EAO, v roce 2001 se počet pracujících v zemědělství, lesnictví či rybolovu snížil o dvě třetiny na 7,4 %. Sekundér se vyznačuje poklesem podílu zaměstnaného EAO pouze o 3,7 procentních bodů. V sekundéru pracovalo nejvíce obyvatel jak v roce 1991 tak v roce 2001. V terciéru došlo k vysokému nárůstu v podílu zaměstnaného EAO o 18,8 procentních bodů.

Od roku 1991 do roku 2001 tedy došlo k přetransformování zaměstnaného EAO z I. sektoru do III. sektoru.

Tab. 10. Struktura obyvatelstva dle ekonomické aktivity podle sektoru ekonomické činnosti ve správním obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou v roce 1991 a 2001³⁰

rok	EAO ³¹		zaměstnané obyvatelstvo		z toho					
	celkem	% na celkovém počtu obyvatel	celkem	% na EAO	primér		sekundér		Terciér	
					abs.	%	abs.	%	abs.	%
1991	17473	52,2	15017	85,9	3416	22,7	7682	51,2	3919	26,1
2001	16665	49	16016	96,1	1194	7,4	7645	47,5	7191	44,9

³⁰ Zdroj: Data z Českého statistického úřadu, Sčítání lidu, domů a bytů 1991; vlastní zpracování Český statistický úřad: *Sčítání lidu, domů a bytů 2001* [online]. 2009 [cit. 2009-05-01]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/sldb/13-5223-03/start.htm>.

³¹ EAO= ekonomicky aktivní obyvatelstvo

V roce 2001 byl zaznamenán vysoký podíl pracujících v priméru v obci Orlické Záhoří, které leží v Orlických horách, kde je široké uplatnění v lesnictví. Nejmenší podíl zaměstnaných obyvatel v priméru byl v obci Proruby se 4 % (díky nejmenší rozloze ze všech obcí správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou), pak v Rychnově nad Kněžnou (3,4 %), kde se koncentruje průmysl a stejně tak v Solnici (4,4 %) díky závodu Škoda Auto a.s., závod Kvasiny.

Téměř ve většině obcí správního obvodu Rychnov nad Kněžnou pracovalo více jak 40 % zaměstnaných EAO v sekundéru. Nejvyšší podíl měla obec Proruby (64 %) a zcela nejnižší podíl zaujímá Orlické Záhoří (15,2 %). Ve službách bylo nejvíce zaměstnaného EAO v Bartošovicích v Orlických horách (56,5 %) a nejméně v obci Osečnice (27 %).

8. HOSPODÁŘSTVÍ

8.1. Historie průmyslu

Charakter výroby průmyslu na Rychnovsku můžeme ohodnotit jako průmyslově zemědělský, průmyslová revoluce se zde začala odrážet až v druhé polovině 19. století. Došlo k přechodu z výroby řemeslné a manufakturní k výrobě průmyslové, přičemž se nejvíce prosazovalo odvětví textilní, kožařské a dřevařské.

Na konci 19. století z drobných řemeslných provozů vznikaly průmyslové závody, které poměrně často využívaly vodní toky a levné pracovní síly. Přechází se i na výstavbu strojovou. Budují se provozy na zpracování zemědělských produktů (mechanické a strojní mlýny, závody na zpracování masa, pivovary a další). Ve Vamberku byla roku 1873 založena továrna na zpracování masa, která měla odbyt i v zahraničí. V roce 1585 byl v Rychnově nad Kněžnou postaven pivovar, jenž se stal nejstarším průmyslovým podnikem.

V současnosti je největším zaměstnavatelem ve vymezeném regionu Škoda Auto a.s. závod Kvasiny. Počátky tohoto závodu sahají do roku 1801, kdy zde byla zřízena cihelna a pila. Zakladatelem závodu se stal roku 1928 František Janeček, který zdejší panství spolu s cihelnou a pilou koupil a přeměnil je na karosářské dílny. V roce 1934 se zde začaly vyrábět karoserie a vozy nejprve značky JAWA, od roku 1947 Škoda. Následovala prudká výstavba závodu a rychlé zvýšení produktivity práce. Roku 1981 dosahovala roční produkce automobilů Škody 1000 MB a Škody 100 na 22 000 kusů. Do roku 1982 se vedle řady jiných typů vozů vyráběly známější Škoda 105, 110 a 120. V té době se končilo s výrobou aut Š 110 R a navázalo se na výrobu Š 120 Garde a Š 130 Rapid. V letech 1987-1989 došlo k poklesu objemu výroby díky ukončení výroby náhradních karoserií Š 100. Nastupuje výrobní řada aut značky Š 781 Favorit a užitková verze vozu ŠKODA- Pick-up. Do roku 1991 byl podnik součástí podniku Mladá Boleslav, v dubnu roku 1991 vstoupil podnik Škoda do koncernu Volkswagen AG. Do roku 2001 bylo vyrobeno celkem 48 různých typů automobilů značky JAWA a ŠKODA. Do konce roku 1998 zde bylo vyrobeno 599 550 kusů automobilů a

náhradních karosérií. Vozy NK Š 100 se vyznačují největší vyrobenou sérií (101 608 kusů). Nejdéle (11 let) vyráběná série jednoho typu vozu byla u značky Š 445 Octavia Combi a Š 110 R Coupé. Roku 1998 se dosáhlo rekordních 42 387 kusů, přičemž od roku 1995 se vyrábělo 11 provedení najednou. Největší počet aut jednoho typu vyrobeného za rok činilo 24 998 u vozu Pick-up. To bylo v roce 1998. O rok později se v závodě rozhodlo o výrobě nového luxusního vozu Superb a výstavba, která následovala, neměla v historii obdoby. Proběhla rekonstrukce staré svařovny a lakovny a byla přistavěna nová svařovna s novými technologiemi svařování a robotizovanými pracovišti. Nově vybudovaná montáž byla vybavena špičkovými manipulatory a roboty. Ještě v roce 1999 měl areál rozlohu 25,7 ha, v roce 2002 už měl areál rozlohu 93,4 ha, přičemž dnešní hodnoty jsou daleko vyšší, díky dalšímu rozšíření areálu o rozlehlá parkoviště a dalších pracovišť. Škoda Superb se v závodě vyrábí od 8.4.2002. V roce 2007 byl ve firmě nedostatek pracovníků, přijato tedy bylo 760 pracovníků z Polska. Kmenových zaměstnanců pracovalo na konci roku 2007 ve firmě 2 806.

Další významnou společností regionu je firma FAB s.r.o., Rychnov nad Kněžnou. Historie této společnosti se datuje ke dni 9. 10. 1911, v té době byla založena Aloisem Fáborským a Františkem Šedou. Původně se zde vyrábělo železné zboží všeho druhu, které šlo do prodeje. Firma se vždy orientovala na výrobu stavebních, zadlabacích i nábytkových zámků a ve 30. letech 20. století získává v republice přední pozici na trhu mechanických zabezpečovacích systémů. Společnost se stala roku 1997 členem celosvětového značkářského koncernu ASSA ABLOY, největší skupiny v oboru s podílem 5 % globálního trhu v oboru elektromechanických, průmyslových a stavebních zámků a kování. V současné době se zde vyrábějí kromě již zmiňovaných cylindrické vložky, visací zámky, zámky pro automobilový průmysl, jejichž největším odběratelem je Škoda Auto a.s., Mladá Boleslav. Společnost FAB, a.s. měla v době založení 20 zaměstnanců, v roce 2001 to bylo 850 zaměstnanců a v roce 2007 jich bylo 1058.

Další pracovní příležitosti nabízejí dvě Vamberecké společnosti, a sice ESAB Vamberk s.r.o., Vamberk a Řetězy Vamberk s.r.o., Vamberk. Firma ESAB Vamberk, s.r.o. je součástí největšího světového výrobce rozsáhlého sortimentu svařovacích materiálů ESAB Group, se sídlem ve Švédském Goteborgu. Vznikla v roce 1938 a

v témže roce se zahájila výroba tažených drátů veškerých kovů, výroba řetězů a jejich příslušenství, kovaného a lisovaného zboží. Rovněž zde byla zahájena výroba prvních osmi typů „máčených“ svařovacích elektrod, denně se zde vyrobilo 10 000 kusů elektrod. Další rozvoj nastal po druhé světové válce, kdy se začalo s výrobou kloubových řetězů a ocelových lan. V roce 1948 došlo k dennímu výkonu 1 milion elektrod. Po roce 1950 byly vytvořeny podmínky pro zahájení výroby tavidel pro automatické svařování. V 70. letech 20. století došlo k rozvoji náročných provozů na výrobu svařovacích materiálů pro jadernou energetiku. Dále pak firma přešla k výrobě přídavných svařovacích materiálů a drátů pro svařování v ochranné atmosféře. Na konci roku 2007 zde pracovalo 751 zaměstnanců.

V roce 1995 byla založena firma Řetězy Vamberk s.r.o. Společnost se zabývá výrobou a prodejem sněhovými, ochrannými a technickými řetězy. V programu sněhových řetězů je zahrnut sektor osobních vozů, off road, nákladních a terénních vozidel a speciálů různých rozměrů a velikostí. Probíhá zde výroba řetězů s montáží bez pojiždění, automaticky montované, řetězy na sněh a led, terénní řetězy a další. V roce 2007 zde pracovalo 192 zaměstnanců, z toho 49 žen.

Již v roce 1881 vznikla ve Skuhřavě nad Bělou firma J.Porkert a.s. –slévárna a strojírna, kdy si Josef Porkert najmul budovy železářny Růženiny hutě. Rozvoj firmy se stal díky přestavbě vysokopecního provozu na slévárenský. V současné době se společnost zabývá sléváním železných a neželezných kovů, výrobou pianových rámců, makomlejnků a strojků na maso.

Ještě v roce 2002 odcházelo zhruba 80 % produkce do zahraničí. Zboží je založeno na vysoké kvalitě materiálu a jeho cínovanému povrchu s vysokým leskem. Platinové rámy se vyváží do asi 10 zahraničních zemí a odběrateli jsou všechny výrobci pian v České republice. V roce 2001 se vyrábělo 15000 kusů rámců ročně a jejich kvalita dokazovala i to, že se výrobky vyvážely přes moře do USA.

Od roku 2004 ale dochází k výraznému snížení prodeje a tím i zaměstnanců ve firmě. Ke konci roku 2007 zde pracovalo 117 pracovníků, přičemž v roce 2001 zde pracovalo zhruba 400 zaměstnanců.

Další společností zaměstnávající více než 100 zaměstnanců je Auto SAS. Společnost vznikla v letech 1992-1993 a je čistě českou firmou. Nejprve se společnost

zabývala obchodem s importovanou zemědělskou technikou, postupně ale společnost změnila vliv svého působení. Začala směřovat k manipulační technice a zákazníci jeví stále větší poptávku. Společnost nabízí prodej strojů, např. paletizační vozíky, ručně vedenou manipulační techniku, vysokozdvížné vozíky tradiční české značky DESTA, dále pak vozíky značky STILL či LINDE. Společnost nabízí i servis této manipulační techniky.

Dále pak KDR-Kovodružstvo Rychnov nad Kněžnou. Kovovýroba má v tomto regionu mnohaletou tradici a podnik KDR vznikl v polovině 20. století. V té době sdružovalo 23 živnostníků. V roce 1950 se družstvo přeměnilo na výrobní a lidové. V 90. letech 20. století proběhla přístavba autosalonu ŠKODA, rekonstrukce budovy obchodního centra a přístavba nástrojárny. Družstvo mělo v roce 2001 na 240 zaměstnanců. Družstvo se zabývá výrobou dřevoobráběcích strojů, tj. srovnávacích, tloušťkovacích a kombinovaných frézek, kotoučových brusek, vrtacích dlabaček a dalších výrobků. Polovina vyrobených strojů jde na export do zemí EU.

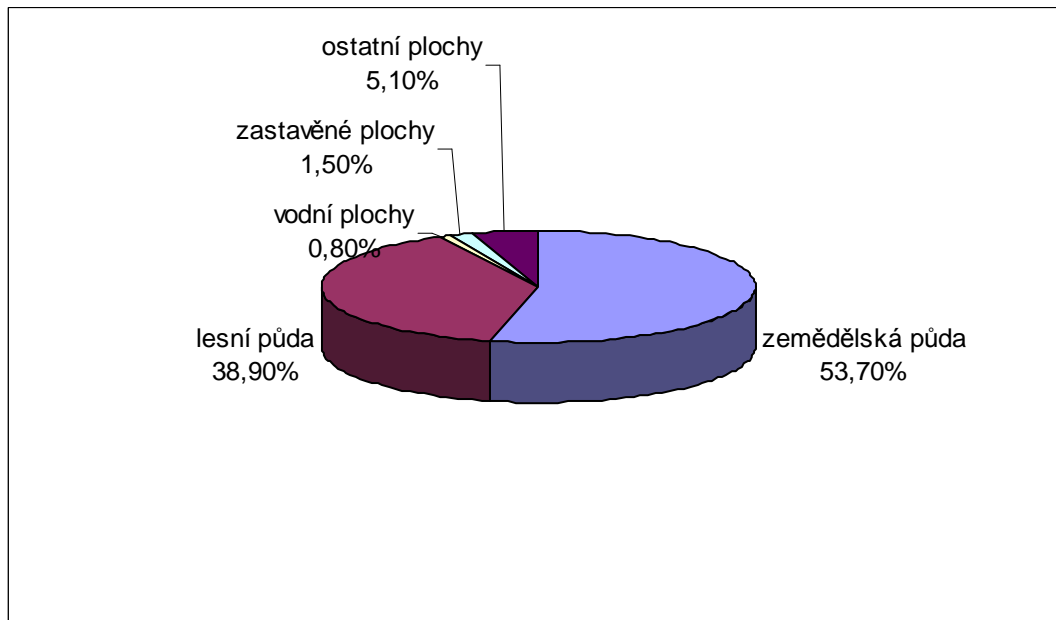
Dalším závodem zaměstnávajícím více než 100 zaměstnanců je Gussepe a.s., Rokytnice v Orlických horách, který byl založen v roce 1994. První pizza byla vyrobena ještě na konci téhož roku. Pizza Gussepe se od samého počátku profilovala jako velice kvalitní a chutný pokrm. V roce 2007 společnost zaměstnávala 153 pracovníků.

Dále pak pracuje kolem 120 zaměstnanců v ličenské pekárně. Pekárna byla uvedena do provozu v roce 1960. V letech 1996-1997 proběhla v pekárně řada rekonstrukcí. Výrobky z ličenské pekárny se rozvázejí v téměř celém Královéhradeckém kraji, v části i Pardubickém.

Za zmínku stojí např. pilařská a truhlářská společnost Matrix, která se zabývá pořezem a následným zpracováním dřevní hmoty ve vlastních pilařských a truhlářských provozech. Firma se rovněž zabývá i automobilovým průmyslem.

8.2. Zemědělství

Největší podíl půdy v obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou jsou půdy zemědělské. V celkovém podílu zaujímají více než polovinu plochy v rámci obvodu ORP. Největší podíl zemědělské půdy je v obci Lupenice, dále pak v obcích Bílý Újezd, Libel, Lično, Lukavice a v Třebešově. Nejmenší podíl je pak v obcích Bartošovice v Orlických horách, Orlickém Záhoří, Říčkách v Orlických horách a ve Zdobnici. Největší podíl na rozloze zemědělské půdy zaujímají orné půdy (55,8%), z toho největší podíly zabírají obce Bílý Újezd, Byzhradec a Voděrady. Dále pak trvale travní porosty (39,4%), zahrady zaujímají 4% a ovocné sady pouze 0,4 %. Lesní půda zaujímá 38,9 %, přitom největší podíl lesní půdy zabírají obce Bartošovice v Orlických horách, Jahodov, Liberk, Orlické Záhoří, Polom, Říčky v Orlických horách a Zdobnice, nejmenší podíl je pak v Třebešově (1,6%). Ostatní plochy zabírají 5,1%, vodní plochy 0,8%, kde největší podíl zaujímají obce Černíkovice, Libel a Záměl. Zastavěných ploch je 1,5 % a největší podíl má obec Kvasiny, díky výstavbě automobilového závodu Škoda.

Obr. 9. Struktura správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou podle půdního fondu v roce 2007³²

³² Český statistický úřad : MOS-městská a obecní statistika [online]. c2008 [cit. 2009-04-17]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0524/>.

9. TRH PRÁCE

Díky odlišné metodice pro výpočet míry registrované nezaměstnanosti, která se používala jiná v letech 2001-2004 a odlišná pak od roku 2005, nemůžeme všechna uvedená data navzájem srovnávat. Od roku 2001 do roku 2004 míra nezaměstnanosti stoupala a v prosinci roku 2004 dosáhla svého maxima (7,5 %). Následně docházelo k postupnému snižování nezaměstnanosti až do roku 2007. Pokud srovnáme nezaměstnanost mezi lety 2007 a 2008 zjistíme, že situace na trhu práce se na konci roku 2008 zhoršila o 0,9 % a došlo tím k nárůstu registrované míry nezaměstnanosti.

Tab.11. Vývoj nezaměstnanosti ve správním obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou v letech 2001-2008³³

Rok	míra nezaměstnanosti	uchazeči o zaměstnání	nárůst a pokles uchazečů
prosinec 2001	5,40%	901	0
prosinec 2002	6,00%	1024	123
prosinec 2003	7,20%	1237	213
prosinec 2004	7,50%	1287	50
prosinec 2005	6,70%	1157	-130
prosinec 2006	4,40%	752	-405
prosinec 2007	2,90%	498	-254
prosinec 2008	3,80%	644	146

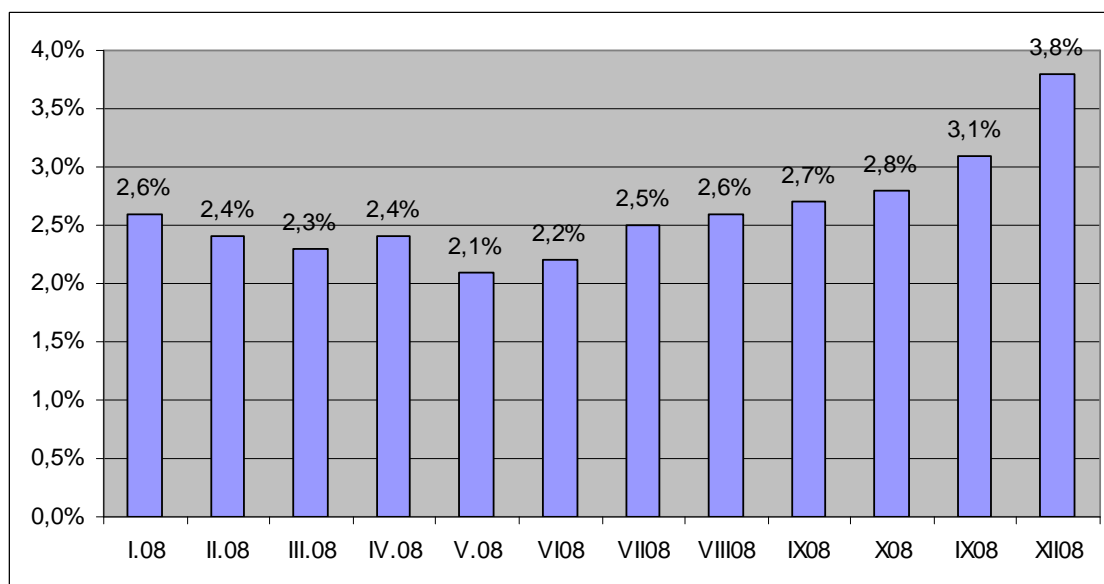
Nejvyšší míra registrované nezaměstnanosti v jednotlivých obcích správního obvodu Rychnov nad Kněžnou nastala v obci Zdobnice, kdy se nezaměstnanost dostala v roce 2001 na 22 %, stav na konci roku 2008 už ale vykazuje pouze 1,2 %. Zdobnice je také jediná obec, která překročila míru nezaměstnanosti v daném období 20 %. Orlické Záhoří je jediná obec, kde míra registrované nezaměstnanosti překročila ve všech letech 2001-2008 hranici 10 %.

Naopak nejnižší míra nezaměstnanosti byla zaznamenána v obcích Jahodov, Lično a Třebešov, kde se pohybovala od 0 - 4,6 %. V Třebešově byla dokonce roku 2007 zaznamenána 0 % nezaměstnanost. Jahodov se vykazuje jako nejstabilnější v nezaměstnanosti, v letech 2002 -2003 a 2005 -2008 byla míra 2,3 %.

Při srovnání nezaměstnanosti v obcích správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou v letech 2007 a 2008 došlo k nárůstu nezaměstnanosti v 21 obcích, v 5 obcích

³³ Ministerstvo práce a sociálních věcí : Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska [online]. Aktualizace není uvedena [cit. 2009-05-01]. Dostupný z WWW: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>>.

zůstala nezaměstnanost stejná a pouze v 6 obcích došlo k poklesu nezaměstnanosti. Největší pokles z 9,5 % na 1,2 % sledujeme u obce Zdobnice. Na konci roku 2008 byla zaznamenána nejvyšší míra nezaměstnanosti v Orlickém Záhoří (13,3 %) a nejnižší v obcích Lukavice a Třebešov (0,8 %).

Obr. 10. Vývoj registrované míry nezaměstnanosti ve správním obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou v jednotlivých měsících v roce 2008³⁴

Nezaměstnanost v roce 2008 v celém správním obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou od ledna do března nejprve klesala, v dubnu stoupla míra nezaměstnanosti na stejnou hodnotu jako v únoru (2,4 %), v květnu byla nezaměstnanost nejnižší v celém roce (2,1 %) a od té doby míra nezaměstnanosti stoupala až do prosince, kdy nabrala nejvyšší hodnoty v celém roce 2008, a sice 3,7 %. Rozdíl mezi nejnižší květnovou a nejvyšší prosincovou hodnotou činí 1,6 procentních bodů.

³⁴ Ministerstvo práce a sociálních věcí : Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska [online]. Aktualizace není uvedena [cit. 2009-05-01]. Dostupný z WWW: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>>.

Tab. 12. Míra registrované nezaměstnanosti v prosinci 2007 a v prosinci 2008 ve správních obvodech ORP Rychnov nad Kněžnou, ORP Dobruška, ORP Kostelec nad Orlicí a v okrese Rychnov nad Kněžnou³⁵

	prosinec 2007	prosinec 2008
ORP Rychnov nad Kněžnou	2,9%	3,8%
ORP Dobruška	2,9%	3,0%
ORP Kostelec nad Orlicí	4,0%	4,4%
okres Rychnov nad Kněžnou	2,9%	4,0%

Ve všech sledovaných jednotkách sledujeme nárůst míry nezaměstnanosti v období prosinec 2007 až prosinec 2008. Ve správních obvodech ORP Rychnov nad Kněžnou a Dobruška a okrese Rychnov nad Kněžnou sledujeme naprosto totožnou míru nezaměstnanosti v prosinci v roce 2007. Ve správním obvodu ORP Kostelec nad Orlicí byla míra nezaměstnanosti v roce 2007 oproti ostatním jednotkám o 1,1 % vyšší.

Tab. 13. Struktura uchazečů o zaměstnání dle věku ve správním obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou a v okrese Rychnov nad Kněžnou v roce 2008³⁶

	počet evidovaných uchazečů	z toho ve věku							
		17 a méně		18-24		25-49		50+	
		abs	%	Abs	%	Abs	%	abs	%
ORP Rychnov nad Kněžnu	661	13	2	124	18,8	354	53,6	170	25,6
Okres Rychnov nad Kněžnou	1639	29	1,8	319	19,5	833	50,8	458	27,9

V rámci obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou byl největší podíl uchazečů o zaměstnání v prosinci 2008 ve věku 25-49 let (53,6 %) a nejmenší podíl tvořili uchazeči mladší 17 let (2 %). Zhruba třetina uchazečů tvořila věková skupina starší 50 let. Důvodem této poměrně vysoké hodnoty u této věkové skupiny je ztráta zaměstnání a nezařazení se zpět do pracovního procesu.

Zaměstnavatelé již o obyvatelstvo v této věkové skupině nejeví zájem vlivem nízké přizpůsobivosti změnám na trhu práce. V porovnání s celým okresem se hodnoty

³⁵ Ministerstvo práce a sociálních věcí : *Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska* [online]. Aktualizace není uvedena [cit. 2009-05-01]. Dostupný z WWW: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>>.

³⁶ Zdroj: Data z Ministerstva práce a sociálních věcí o struktuře nezaměstnaných v jednotlivých obcích GIS- Prostorová analýza, prosinec 2008

v tabulce výrazně neliší, rovněž zůstává nejmenší podíl uchazečů o zaměstnání ve věkové skupině mladší 17 let a největší podíl ve věkové skupině 25-49 let.

Tab. 14. Uchazeči se ZPS a absolventi ve správním obvodu Rychnov nad Kněžnou a v České republice v roce 2008³⁷

	počet evidovaných uchazečů	Z toho			
		absolventi		OZZ	
		abs	%	abs	%
ORP Rychnov nad Kněžnou	661	50	7,6	118	17,9
Česká republika	352250	24634	7,0	61136	17,4

Ve správním obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou i v České republice patří přibližně čtvrtina uchazečů o zaměstnání mezi absolventy či uchazeče s OZZ. Podíl absolventů mezi všemi uchazeči o zaměstnání je 7,6 %, podíl OZZ činí 17,9 %. Tyto hodnoty odpovídají průměrným celorepublikovým hodnotám. Pro usnadnění absolventů na trh práce se koná řada rekvalifikačních kurzů a je snahou zprostředkovat zaměstnání ve vystudovaném oboru.

Tab. 15. Míra nezaměstnanosti ve správním obvodu Rychnov nad Kněžnou a v České republice v roce 2008³⁸

	míra nezaměstnanosti	míra nezaměstnanosti ženy
ORP Rychnov nad Kněžnou	3,8%	5,0%
Česká republika	6,0%	7,2%

Ve 26 obcích je míra nezaměstnanosti žen vyšší než u celkového obyvatelstva. Celkově je míra nezaměstnanosti žen ve správním obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou vyšší o 1,2 procentní body. Nejvyšší míra nezaměstnanosti žen je v obci Říčky v Orlických horách (25,0 %), což je dáno špatnou lokalizací v pohraniční oblasti. Naopak v obci Zdobnice se žádná žena v prosinci roku 2008 nepotýkala s nezaměstnaností. Správní

³⁷ Ministerstvo práce a sociálních věcí : Statistická ročenka [online]. Aktualizace není uvedena [cit. 2009-05-01]. Dostupný z WWW: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/stro/rocenka_2008.pdf>.

Zdroj: Data z Ministerstva práce a sociálních věcí o struktuře nezaměstnaných v jednotlivých obcích GIS- Prostorová analýza, prosinec 2008

³⁸ Ministerstvo práce a sociálních věcí : Statistická ročenka [online]. Aktualizace není uvedena [cit. 2009-05-01]. Dostupný z WWW: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/stro/rocenka_2008.pdf>.

OZZ= osoba zdravotně znevýhodněná

obvod ORP Rychnov nad Kněžnou se vykazuje nižšími hodnotami míry nezaměstnanosti, a to v obou případech naprosto totožných 2,2 procentní body.

V současné době patří ve správním obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou mezi obory s dobrými podmínkami pro uplatnění na trhu práce obory zdravotnické, strojírenské, stavební, zpracování dřeva a elektro obory směřující do oblasti výpočetní techniky. Naopak k obtížným uplatněním se v rámci správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou vyznačuje obor gastronomie a hotelnictví a turismus.

10. ZÁVĚR

Ve správním obvodu Rychnov nad Kněžnou se socioekonomická situace v období 1991- 2001 zlepšila a hodnotí se jako uspokojivá. Počet obyvatelstva se od roku 1970 stále zvyšuje. Hrubá míra porodnosti je ve správním obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou od roku 1999 stále vyšší než hrubá míra úmrtnosti. Stěhování obyvatelstva z regionu vykazuje střídavě kladné a záporné hodnoty. V daném území v roce 1991, 2001 i 2007 překročil vždy index feminity 1000 ‰, žije zde tedy více žen, než mužů.

Podíl celkového ekonomicky aktivního obyvatelstva se od roku 1991 do roku 2001 snížil o 3,2 procentní body. Podíl zaměstnaného obyvatelstva se ale oproti roku 1991 zvýšil o 10, 2 procentních bodů. Nejvíce obyvatel ve správním obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou je zaměstnaného v sekundéru, což je v porovnání o 3,9 procentních bodů více, než v okrese Rychnov nad Kněžnou, o 6,3 procentních bodů více než v Královéhradeckém kraji a o 6,7 procentních bodů více než v České republice. V priméru pracuje rovněž vysoký podíl obyvatel (7,4 ‰), zato ve III. sektoru pracuje nejméně ekonomicky aktivního obyvatelstva ve srovnání s vyššími uvedenými jednotkami. V Královéhradeckém kraji i v České republice je v terciéru zaměstnáno více než 50 ‰ ekonomicky aktivních obyvatel.

Správní obvod Rychnov nad Kněžnou je svým charakterem průmyslově zemědělský. Největší zaměstnavatel regionu je Škoda Auto a.s., závod Kvasiny, zaměstnávající v roce 2007 na 2 508 obyvatel, což má podstatný vliv zaměstnanosti v našem regionu. Díky rozvoji této společnosti souvisel vstup dalších firem na trh a s tím souvisel vznik dalších pracovních příležitostí. Většina zaměstnavatelů je společností zahraničních účastí. Mezi další významné zaměstnavatele patří firma FAB s.r.o. Rychnov nad Kněžnou a firma ESAB Vamberk s.r.o.. Míra nezaměstnanosti ve správním obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou je díky tomu velice nízká (3,8 ‰), tedy o 2,2 procentní body nižší, než v porovnání s Českou republikou v roce 2008.

Silné stránky

- dominantní postavení závodu Auto Škoda a.s., Kvasiny
- relativní nízká míra nezaměstnanosti (nižší než průměr ČR)
- tradice textilního a zpracovatelského průmyslu
- tradiční průmyslově-zemědělská oblast, dobrá úroveň rostlinné výroby
- na vymezeném území je velké množství historických a kulturních památek

Slabé stránky

- nedostatek pracovních příležitostí pro ženy
- nedostatečná protipovodňová opatření na vodních tocích
- chybí přímé napojení na dálnice a rychlostní komunikace
- nedostatečná infrastruktura na venkově
- nedostatečná dopravní dostupnost a dopravní obslužnost
- nízký počet obyvatel s vysokoškolským vzděláním

Příležitosti

- možnosti dalšího rozvoje a rozšíření ubytovacích a stravovacích kapacit
- v návaznosti na výstavbě hraničního přechodu Orlické Záhoří-Mostowice možnost rozšíření služeb cestovního ruchu a podnikatelské činnosti
- zvyšování kvality vzdělání a vzdělávání
- vytváření pracovních příležitostí v horských oblastech se zaměřením na cestovní
ruch
- oživení textilního průmyslu

Ohrožení

- nedostatečná bytová výstavba na daném území
- pokles zaměstnanosti v zemědělství a v průmyslu v následujících letech
- vyklidňování venkova
- devastace zemědělských pozemků
- opoždění protipovodňových opatření přináší riziko dalších záplav

SUMMARY

The aim of this bachelor paper is to develop the basic, regionally geographical study of the administration district for Rychnov nad Knežnou municipal authority with extended competence. Administration district Rychnov nad Knežnou lies in the Hradec Kralove region and is one of three administration district in the Rychnov nad Knežnou district and has 32 villages and territory of 478,15 km².

First, the historical development of Rychnov nad Knežnou and its region is described, followed by the physical – geographical description of the region. Next I described the population development since the year 1869 together with the population migration.

Next independent part concerns the population structure (age, sex, religion, nationality, education and economic activity). Next follows the agriculture description in the given area and the industry. In the conclusion, I have pointed out the strong and weak points and the possibilities and threats affecting this region of Rychnov nad Kněžnou.

SEZNAM LITERATURY

- [1] Demek, J. a kol.: Zeměpisný lexikon ČSR- Hory a nížiny. Academia. Praha 1987, 584 s.
- [2] Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869-2007 I.díl. Český statistický úřad. Praha 2006, 759 s.
- [3] Kolektiv autorů českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů 2001 k 1.3.2001. 1. vyd. Praha : [s.n.], 2003. 304 s.
- [4] Mackovčín, P., editor, et al. 2002. Chráněná území ČR: Královehradecko, svazek V. 1st ed. Praha: AOPK ČR. 409p.
- [5] Svoboda, A., Dějiny Rychnova nad Kněžnou, Rychnov n. Kn. 1924, 414 s.
- [6] Šplíchal, V. - Historie a současnost podnikání na Rychnovsku, Městské knihy Žehušice 2003, 279 s.
- [7] Vlček, V. a kol.: Zeměpisný lexikon ČSR – Vodní toky a nádrže. Academia. Praha 1984, 316 s.
- [8] Quitt, E.: Klimatické oblasti ČSR 1: 500 000, GBP, Brno 1975.
- [9] Český statistický úřad : *Databáze demografických údajů za obce ČR* [online]. 2008 , [cit. 2009-04-17]. Dostupný z WWW:
<http://www.czso.cz/cz/obce_d/pohyb/cz0524.xls>.
- [10] Český statistický úřad : *Mapy ORP* [online]. 2009 , 20.5.2006 [cit. 2009-04-17]. Dostupný z WWW:
<[http://www.czso.cz/xh/redakce.nsf/i/CF2667A7709716E1C125717600387375/\\$File/rychnovnk.jpg](http://www.czso.cz/xh/redakce.nsf/i/CF2667A7709716E1C125717600387375/$File/rychnovnk.jpg)>.
- [11] Český statistický úřad : *Města a obce* [online]. 2009 [cit. 2009-05-01]. Dostupný z WWW:
<http://www.czso.cz/xh/redakce.nsf/i/obyvatelstvo_kralovehradeckeho_kraje_podle_obci_k_1_1_2009>.
- [12] Český statistický úřad : *MOS-městská a obecní statistika* [online]. c2008 [cit. 2009-04-17]. Dostupný z WWW:
<http://www.czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0524/>.
- [13] Český statistický úřad : *Sčítání lidu, domů a bytů 2001* [online]. 2009 [cit. 2009-05-01]. Dostupný z WWW:
<http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/slodb/13-5223-03/start.htm>.

- [14] Český statistický úřad : *Sčítání lidu, domů a bytů 2001* [online]. 2009 [cit. 2009-05-01]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/sldb/13-5223-03/start.htm>.
- [15] Český statistický úřad : *Sčítání lidu, domů a bytů 2001* [online]. 2009 [cit. 2009-05-01]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/sldb/13-5219-03/data/cz/start_cz.htm>.
- [16] Český statistický úřad: *Pohyb obyvatelstva v České republice v letech 1921–2007* [online]. Aktualizováno 2008 [citováno 2009-04-17]. Dostupné z <<http://czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/publ/4019-08-2007>>.
- [17] Český statistický úřad : *Věkové složení obyvatel Královéhradeckého kraje k 31.12.2007 podle obcí* [online]. 2009 [cit. 2009-05-01]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/xh/redakce.nsf/i/vekove_slozeni_obyvatel_kralovehradeckeho_kraje_k_31_12_2007_podle_obci>.
- [18] *Ministerstvo práce a sociálních věcí : Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska* [online]. Aktualizace není uvedena [cit. 2009-05-01]. Dostupný z WWW: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>>.
- [19] *Ministerstvo práce a sociálních věcí : Statistická ročenka* [online]. Aktualizace není uvedena [cit. 2009-05-01]. Dostupný z WWW: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/stro/rocenka_2008.pdf>.
- [20] Státní správa [online]. 2000-2009, aktualizace není uvedena [cit. 2009-05-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.statnisprava.cz/rstsp/ciselniky.nsf/i/576271>>.
- [21] Data z Českého statistického úřadu, Sčítání lidu, domů a bytů 1991.
- [22] Data z Ministerstva práce a sociálních věcí o struktuře nezaměstnaných v jednotlivých obcích GIS- Prostorová analýza, prosinec 2008
- [23] Data z Ministerstva práce a sociálních věcí o struktuře nezaměstnaných v jednotlivých obcích GIS- Prostorová analýza, prosinec 2008

SEZNAM PŘÍLOH

1. Tab. 1: Počet obyvatel v obcích správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou v letech 1869-1921
Počet obyvatel v obcích správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou v letech 1930-2001
2. Tab. 2: Pohyb obyvatelstva ve správním obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou v letech 1991-2007
3. Tab. 3: Struktura obyvatelstva podle věku a pohlaví v obcích správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou v roce 1991
4. Tab. 4: Struktura obyvatelstva podle věku a pohlaví v obcích správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou v roce 2001
5. Tab. 5: Struktura obyvatelstva podle věku a pohlaví v obcích správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou v roce 2007
6. Tab. 6: Struktura obyvatelstva podle náboženského vyznání v obcích správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou v roce 2001
7. Tab. 7: Struktura obyvatelstva podle národnosti v obcích správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou v roce 1991
8. Tab. 8: Struktura obyvatelstva podle národnosti v obcích správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou v roce 2001
9. Tab. 9: Struktura obyvatelstva patnáctiletého a staršího podle nejvyššího ukončeného vzdělání v obcích správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou v roce 2001
10. Tab. 10: Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity v obcích správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou v roce 1991
11. Tab. 11: Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity v obcích správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou v roce 2001
12. Tab. 12: Míra registrované nezaměstnanosti v obcích správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou v letech 2001-2008
13. Tab. 13: Míra registrované nezaměstnanosti v obcích správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou v prosinci 2008

Příloha č. 1

Tab 1. Počet obyvatel v obcích správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou v letech 1869-1921

	1869	1880	1890	1900	1910	1921
Bartošovice v Orlických horách	2696	2681	2608	2303	2105	1898
Bílý Újezd	1336	1398	1295	1281	1207	1115
Byzhradec	406	440	404	396	339	370
Černíkovice	981	1039	991	1010	983	995
Jahodov	166	139	167	157	123	131
Javornice	1917	1930	1888	1816	1791	1711
Kvasiny	967	992	1078	1167	1222	1049
Lhoty u Potštejna	453	491	499	429	397	395
Libel	263	275	274	284	287	294
Liberk	4047	4067	4078	3706	3361	3061
Lično	907	861	869	774	764	714
Lukavice	1170	1096	1115	1097	1050	971
Lupenice	383	399	377	395	427	401
Orlické Záhoří	2604	2816	2938	2782	2765	2444
Osečnice	811	672	695	649	613	582
Pěčín	1193	1177	1240	1152	1108	1050
Polom	398	403	342	306	280	252
Potštejn	1041	1084	1052	989	970	916
Proruby	359	343	315	308	301	277
Rokytnice v Orlických horách	4089	4395	4161	3801	3416	3125
Rybná nad Zdobnicí	934	906	1001	957	896	818
Rychnov nad Kněžnou	6548	6493	6449	6882	6936	6365
Říčky v Orl. horách	1155	1185	1251	1166	1107	935
Skuhrov nad Bělou	1639	1705	1715	1724	1692	1579
Slatina nad Zdobnicí	1248	1249	1246	1186	1147	1109
Solnice	2013	2110	1848	1994	2068	1889
Synkov-Slemeno	657	630	655	601	616	575
Třebešov	276	317	363	326	353	336
Vamberk	4049	4009	4146	4353	5159	4562
Voděrady	1530	1559	1514	1438	1379	1301
Záměl	763	744	756	732	780	782
Zdobnice	3123	3133	3297	2841	2707	2348

Zdroj: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869-2007 I.díl. Český statistický úřad. Praha 2006, 759 s.

Tab. 1 Počet obyvatel v obcích správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou v letech 1930-2001

	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
Bartošovice v Orlických horách	1834	267	359	286	249	219	218
Bílý Újezd	990	795	786	717	673	602	594
Byzhradec	335	258	260	242	228	241	224
Černíkovice	884	739	786	776	781	749	758
Jahodov	127	109	109	92	77	68	80
Javornice	1597	1270	1295	1072	990	829	876
Kvasiny	913	979	1077	1147	1130	1147	1311
Lhoty u Potštejna	390	350	383	345	310	278	255
Libel	252	198	155	135	115	103	107
Liberk	2718	792	816	878	707	724	699
Lično	667	538	564	525	502	524	566
Lukavice	897	659	622	609	524	471	518
Lupenice	370	302	298	298	252	256	241
Orlické Záhoří	2216	216	321	306	268	241	211
Osečnice	537	384	384	352	321	291	279
Pěčín	891	683	649	563	530	479	490
Polom	254	180	200	157	122	95	113
Potštejn	1012	1029	1107	1097	1041	991	904
Proruby	261	204	148	115	83	55	52
Rokytnice v Orlických horách	3028	2175	1954	1825	1896	1964	2513
Rybná nad Zdobnicí	790	625	624	550	513	455	435
Rychnov nad Kněžnou	6425	7207	7248	7936	10069	11552	11736
Říčky v Orl. horách	929	126	149	127	113	89	79
Skuhrov nad Bělou	1489	1321	1299	1219	1174	1069	1034
Slatina nad Zdobnicí	1034	844	846	790	780	823	797
Solnice	2009	1803	1964	2113	2193	2086	2085
Synkov-Slemeno	558	399	373	357	336	344	376
Třebešov	314	268	312	259	231	252	236
Vamberk	4586	4057	4382	4744	5183	4995	4815
Voděrady	1154	931	926	775	735	638	638
Záměl	828	585	643	631	620	628	614
Zdobnice	2116	258	315	288	247	184	155

Zdroj: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869-2007 I.díl. Český statistický úřad. Praha 2006, 759 s.

Příloha č. 2

Tab. 2: Pohyb obyvatelstva ve správním obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou v letech 1991-2007

rok	střední stav obyvatelstva	počet živě narozených	počet zemřelých	počet přistěhovalých	počet vystěhovalých	hmp	hmú	migrační saldo	přirozený přírůstek	Přírůstek celkem
1991	33739	473	422	915	975	14	12,5	-60	51	-9
1992	33485	422	356	964	947	13	10,6	17	66	83
1993	33616	447	376	1007	910	13	11,2	97	71	168
1994	33684	347	372	819	837	10	11	-18	-25	-43
1995	33644	342	369	713	722	10	11	-9	-27	-36
1996	33626	318	315	751	735	9,5	9,4	16	3	19
1997	33687	392	312	783	792	12	9,3	-9	80	71
1998	33746	307	323	963	927	9,1	9,6	36	-16	20
1999	33756	335	315	921	820	9,9	9,3	101	20	121
2000	33877	335	324	868	841	9,9	9,6	27	11	38
2001	33973	336	315	816	911	9,9	9,3	-95	21	-74
2002	33957	325	273	869	937	9,6	8	-68	52	-16
2003	33942	336	309	907	990	9,9	9,1	-83	27	-56
2004	33884	372	314	823	889	11	9,3	-66	58	-8
2005	33937	300	281	884	839	8,8	8,3	99	19	118
2006	33529	359	302	926	933	11	9	13	57	70
2007	34054	352	301	842	912	10	8,8	-70	51	-19

Zdroj: Český statistický úřad : *Databáze demografických údajů za obce ČR* [online]. 2008 , [cit. 2009-04-17]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/cz/obce_d/pohyb/cz0524.xls>.

Příloha č. 3

Tab. 3: Struktura obyvatelstva podle věku a pohlaví v obcích správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou v roce 1991

Obec	Obyvatel- stvo celkem	z toho ve věku						z toho ženy	index feminity	Index stáří
		0-14		15-64		65+				
		abs.	%	abs.	%	abs.	%			
Bartošovice v Orlických horách	219	52	23,7	124	56,6	43	19,6	113	1066,0	82,7
Bílý Újezd	602	112	18,6	347	57,6	143	23,8	293	948,2	127,7
Byzhradec	241	53	22,0	123	51	65	27	116	928,0	122,6
Černíkovice	749	159	21,2	431	57,5	159	21,2	427	1326,1	100,0
Jahodov	68	16	23,5	26	38,2	26	38,2	38	1266,7	162,5
Javornice	829	162	19,5	456	55	211	25,5	412	988,0	130,2
Kvasiny	1147	247	21,5	686	59,8	214	18,7	558	947,4	86,6
Lhoty u Potštejna	278	53	19,1	156	56,1	69	24,8	149	1155,0	130,2
Libel	103	18	17,5	57	55,3	28	27,2	49	907,4	155,6
Liberk	724	205	28,3	402	55,5	117	16,2	366	1022,3	57,1
Lično	524	130	24,8	277	52,9	117	22,3	270	1063,0	90,0
Lukavice	471	103	21,9	253	53,7	115	24,4	228	938,3	111,7
Lupenice	256	55	21,5	160	62,5	41	16	119	868,6	74,5
Orlické Záhoří	241	56	23,2	159	66	26	10,8	125	1077,6	46,4
Osečnice	291	65	22,3	159	54,6	67	23	143	966,2	103,1
Pěčín	479	108	22,5	259	54,1	112	23,4	243	1029,7	103,7
Polom	95	26	27,4	43	45,3	26	27,4	54	1317,1	100,0
Potštejn	991	227	22,9	525	53	239	24,1	511	1064,6	105,3
Proruby	55	8	14,5	29	52,7	18	32,7	31	1291,7	225,0
Rokytnice v Orlických horách	1964	440	22,4	1217	62	307	15,6	1045	1137,1	69,8
Rybná nad Zdobicí	455	95	20,9	236	51,9	124	27,3	220	936,2	130,5
Rychnov nad Kněžnou	11552	2776	24,0	6936	60	1840	15,9	5929	1054,4	66,3
Říčky v Orlických horách	89	15	16,9	59	66,3	15	16,9	39	780,0	100,0
Skuhrov nad Bělou	1069	227	21,2	592	55,4	250	23,4	556	1083,8	110,1
Slatina nad Zdobicí	823	179	21,7	445	54,1	199	24,2	426	1073,0	111,2
Solnice	2086	406	19,5	1202	57,6	478	22,9	1083	1079,8	117,7
Synkov-Slemeno	344	79	23,0	190	55,2	75	21,8	184	1150,0	94,9
Třebešov	252	64	25,4	137	54,4	51	20,2	129	1048,8	79,7
Vamberk	4995	1084	21,7	2892	57,9	1019	20,4	2595	1081,3	94,0
Voděrady	638	123	19,3	345	54,1	170	26,6	330	1071,4	138,2
Záměl	628	130	20,7	350	55,7	148	23,6	322	1052,3	113,8
Zdobnice	184	34	18,5	120	65,2	30	16,3	79	752,4	88,2

Zdroj: Data z Českého statistického úřadu, Sčítání lidu, domů a bytů 1991.

Příloha č. 4

Tab. 4: Struktura obyvatelstva podle věku a pohlaví v obcích správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou v roce 2001

Obec	Obyvatel- stvo celkem	z toho ve věku						z toho ženy	index feminity	Index stáří
		0-14		15-64		65+				
		abs.	%	abs.	%	abs.	%			
Bartošovice v Orlických horách	218	44	20,2	127	58,3	47	21,6	104	912,2	106,8
Bílý Újezd	594	89	15,0	387	65,2	118	19,9	293	973,4	132,6
Byzhradec	224	31	13,8	148	66,1	45	20,1	115	1055,0	145,2
Černíkovice	758	95	12,5	545	71,9	118	15,6	419	1235,9	124,2
Jahodov	80	11	13,8	53	66,3	16	20,0	43	1162,1	145,5
Javornice	876	162	18,5	546	62,3	168	19,2	424	938,6	103,7
Kvasiny	1 311	219	16,7	867	66,1	225	17,2	633	933,6	102,7
Lhoty u Potštejna	255	44	17,3	173	67,8	38	14,9	130	1040,0	86,4
Libel	107	22	20,6	66	61,7	19	17,8	50	877,1	86,4
Liberk	699	139	19,9	463	66,2	97	13,9	340	947,1	69,8
Lično	566	95	16,8	372	65,7	99	17,5	276	951,7	104,2
Lukavice	518	91	17,6	339	65,4	88	17,0	248	918,5	96,7
Lupenice	241	41	17,0	156	64,7	44	18,3	116	928,0	107,3
Orlické Záhoří	211	39	18,5	143	67,8	29	13,7	98	867,2	74,4
Osečnice	279	51	18,3	176	63,1	52	18,6	138	978,7	102,0
Pěčín	490	76	15,5	327	66,7	87	17,8	246	1008,2	114,5
Polom	113	18	15,9	74	65,5	21	18,6	62	1215,6	116,7
Potštejn	904	122	13,5	596	65,9	186	20,6	450	991,1	152,5
Proruby	52	3	5,8	39	75,0	10	19,2	32	1600,0	333,3
Rokytnice v Orlických horách	2 513	542	21,6	1 635	65,1	336	13,4	1 293	1059,8	62,0
Rybná nad Zdobnicí	435	81	18,6	258	59,3	96	22,1	206	899,6	118,5
Rychnov nad Kněžnou	11 736	2080	17,7	7 927	67,5	1 729	14,7	6 100	1082,3	83,1
Říčky v Orlických horách	79	13	16,5	53	67,1	13	16,5	39	975,0	100,0
Skuhrov nad Bělou	1 034	181	17,5	648	62,7	205	19,8	522	1019,5	113,3
Slatina nad Zdobnicí	797	126	15,8	526	66,0	145	18,2	416	1091,8	115,1
Solnice	2 085	359	17,2	1 323	63,5	403	19,3	1 055	1024,3	112,3
Synkov-Slemeno	376	63	16,8	250	66,5	63	16,8	185	968,6	100,0
Třebešov	236	48	20,3	145	61,4	43	18,2	116	966,6	89,6
Vamberk	4 815	754	15,7	3 159	65,6	902	18,7	2 449	10355,1	119,6
Voděrady	638	108	16,9	405	63,5	125	19,6	325	1038,3	115,7
Záměl	614	108	17,6	386	62,9	120	19,5	300	955,4	111,1
Zdobnice	155	22	14,2	110	71,0	23	14,8	76	962,1	104,5

Zdroj: Český statistický úřad : *Sčítání lidu, domů a bytů 2001* [online]. 2009 [cit. 2009-05-01]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/sldb/13-5223-03/start.htm>.

Příloha č. 5

Tab. 5: Struktura obyvatelstva podle věku a pohlaví v obcích správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou v roce 2007

Obec	Obyvatel- stvo celkem	z toho ve věku						z toho ženy	index feminity	Index stáří
		0-14		15-64		65+				
		abs.	%	abs.	%	abs.	%			
Bartošovice v Orlických horách	197	33	16,8	138	70,1	26	13,2	89	813,2	78,8
Bílý Újezd	612	86	14,1	424	69,3	102	16,7	293	918,5	118,6
Byzhradec	195	26	13,3	138	70,8	31	15,9	97	989,8	119,2
Černíkovice	681	96	14,1	491	72,1	94	13,8	339	991,2	97,9
Jahodov	87	12	13,8	66	75,9	9	10,3	46	1 122,0	75,0
Javorníce	911	147	16,1	652	71,6	112	12,3	444	950,7	76,2
Kvasiny	1 353	197	14,6	967	71,5	189	14,0	639	895,0	95,9
Lhoty u Potštejna	285	47	16,5	200	70,2	38	13,3	143	1 007,0	80,9
Libel	113	19	16,8	81	71,7	13	11,5	56	982,5	68,4
Liberk	696	107	15,4	522	75,0	67	9,6	333	917,4	62,6
Lično	629	97	15,4	450	71,5	82	13,0	303	929,4	84,5
Lukavice	576	86	14,9	420	72,9	70	12,2	275	913,6	81,4
Lupenice	253	31	12,3	185	73,1	37	14,6	123	946,2	119,4
Orlické Záhोří	203	37	18,2	148	72,9	18	8,9	95	879,6	48,6
Osečnice	302	68	22,5	189	62,6	45	14,9	150	986,8	66,2
Pěčín	504	84	16,7	345	68,5	75	14,9	250	984,3	89,3
Polom	116	14	12,1	83	71,6	19	16,4	58	1 000,0	135,7
Potštejn	891	109	12,2	637	71,5	145	16,3	452	1 029,6	133,0
Proruby	53	2	3,8	43	81,1	8	15,1	30	1 304,3	400,0
Rokytnice v Orlických horách	2 346	383	16,3	1699	72,4	264	11,3	1189	1 027,7	68,9
Rybná nad Zdobicí	414	62	15,0	277	66,9	75	18,1	203	962,1	121,0
Rychnov nad Kněžnou	11 587	1 752	15,1	8344	72,0	1491	12,9	6160	1 135,1	85,1
Říčky v Orlických horách	91	13	14,3	65	71,4	13	14,3	41	820,0	100,0
Skuhrov nad Bělou	1 083	173	16,0	746	68,9	164	15,1	548	1 024,3	94,8
Slatina nad Zdobicí	823	125	15,2	585	71,1	113	13,7	418	1 032,1	90,4
Solnice	2 273	313	13,8	1624	71,4	336	14,8	1066	883,2	107,3
Synkov-Slemeno	377	51	13,5	270	71,6	56	14,9	191	1 026,9	109,8
Třebešov	254	44	17,3	180	70,9	30	11,8	119	881,5	68,2
Vamberk	4 699	665	14,2	3321	70,7	713	15,2	2376	1 022,8	107,2
Voděrády	661	114	17,2	452	68,4	95	14,4	336	1 033,8	83,3
Záměl	618	88	14,2	428	69,3	102	16,5	306	980,8	115,9
Zdobnice	160	22	13,8	124	77,5	14	8,8	77	927,7	63,6

Zdroj: Český statistický úřad : *Věkové složení obyvatel Královéhradeckého kraje k 31.12.2007 podle obcí* [online]. 2009 [cit. 2009-05-01]. Dostupný z WWW:

<http://www.czso.cz/xh/redakce.nsf/i/vekove_slozeni_obyvatel_kralovehradeckeho_kraje_k_31_12_2007_podle_obci>.

Příloha č. 6

Tab. 6: Struktura obyvatelstva podle náboženského vyznání v obcích správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou v roce 2001

Obec	věřící v %	z toho				Nevěřící v %
		církev římskokatolická v %	Česko- bratrská církev evangel. v %	církev českosloven- ská husitská v %	ostatní v %	
Bartošovice v Orlických horách	31,2	97,1	0,0	2,9	0,0	68,8
Bílý Újezd	48,5	88,2	1,0	0,7	10,1	51,5
Byzhradec	65,6	93,9	0,0	1,4	4,7	34,4
Černíkovice	43,4	90,0	0,6	0,9	8,5	56,6
Jahodov	22,5	77,8	0,0	11,1	11,1	77,5
Javornice	30,1	89,6	1,0	2,8	6,6	69,9
Kvasiny	37,4	86,0	0,3	6,1	7,6	62,6
Lhoty u Potštejna	43,5	90,1	0,9	0,9	8,1	56,5
Libel	35,5	89,5	2,6	0,0	7,9	64,5
Liberk	26,0	84,1	1,1	7,1	7,7	74,0
Lično	48,1	91,2	3,7	0,4	4,7	51,9
Lukavice	27,4	85,2	0,7	8,5	5,6	72,6
Lupenice	35,7	80,2	1,2	8,1	10,5	64,3
Orlické Záhोří	17,5	86,5	2,7	0,0	10,8	82,5
Osečnice	48,7	94,1	0,0	0,0	5,9	51,3
Pěčín	36,3	88,2	1,1	3,4	7,3	63,7
Polom	49,6	83,9	0,0	0,0	16,1	50,4
Potštejn	34,7	72,3	9,6	2,2	15,9	65,3
Proruby	34,6	83,3	0,0	11,1	5,6	65,4
Rokytnice v Orlických horách	22,0	77,4	0,9	3,8	17,9	78,0
Rybná nad Zdobnicí	35,2	98,7	0,0	0,7	0,6	64,8
Rychnov nad Kněžnou	25,2	81,7	2,6	4,7	11,0	74,8
Říčky v Orlických horách	31,6	96,0	0,0	0,0	4,0	68,4
Skuhrov nad Bělou	43,7	93,4	0,0	2,7	3,9	56,3
Slatina nad Zdobnicí	40,4	89,1	1,9	0,6	8,4	59,6
Solnice	34,4	86,9	1,1	5,2	6,8	65,6
Synkov-Slemeno	38,3	89,6	1,4	3,5	5,5	61,7
Třebešov	46,2	94,5	0,0	2,8	2,7	53,8
Vamberk	28,4	81,0	2,6	8,0	8,4	71,6
Voděradý	61,1	92,1	1,8	0,3	5,8	38,9
Záměl	29,6	83,5	1,6	8,2	6,7	70,4
Zdobnice	37,4	89,7	0,0	3,4	6,9	62,6

Zdroj: Český statistický úřad : *Sčítání lidu, domů a bytů 2001* [online]. 2009 [cit. 2009-05-01]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/sldb/13-5223-03/start.htm>.

Příloha č. 7

Tab. 7: Struktura obyvatelstva podle národnosti v obcích správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou v roce 1991

obec	česká v %	moravská v %	slovenská v %	ostatní v %
Bartošovice v Orlických horách	88,6	0,5	5,5	5,5
Bílý Újezd	99,0	0,2	0,2	0,7
Byzhradec	98,3	0,4	0,8	0,4
Černíkovice	96,9	0,3	2,1	0,7
Jahodov	100,0	0,0	0,0	0,0
Javornice	98,7	0,2	0,7	0,4
Kvasiny	96,9	0,0	1,6	1,6
Lhoty u Potštejna	98,9	0,0	0,7	0,4
Libel	98,1	0,0	1,9	0,0
Liberk	89,5	3,3	4,6	2,6
Lično	97,5	0,2	1,9	0,4
Lukavice	98,3	0,0	1,3	0,4
Lupenice	97,3	0,0	1,2	1,6
Orlické Záhoří	88,4	0,4	5,0	6,2
Osečnice	95,5	1,0	2,4	1,0
Pěčín	97,9	0,2	0,8	1,0
Polom	98,9	0,0	1,1	0,0
Potštejn	96,5	0,4	2,3	0,8
Proruby	100,0	0,0	0,0	0,0
Rokytnice v Orlických horách	93,7	0,5	3,8	2,0
Rybná nad Zdobnicí	98,7	0,2	1,1	0,0
Rychnov nad Kněžnou	96,0	0,5	1,9	1,6
Říčky v Orlických horách	73,0	3,4	20,2	3,4
Skuhrov nad Bělou	94,6	0,3	2,2	2,9
Slatina nad Zdobnicí	98,8	0,4	0,4	0,5
Solnice	96,6	0,3	1,6	1,5
Synkov-Slemeno	97,7	0,0	2,0	0,3
Třebešov	97,2	0,0	2,0	0,8
Vamberk	96,6	0,2	1,9	1,3
Voděradý	98,4	0,2	1,1	0,3
Záměl	97,3	0,0	1,8	1,0
Zdobnice	82,6	3,8	6,0	7,6

Zdroj: Data z Českého statistického úřadu, Sčítání lidu, domů a bytů 1991.

Příloha č. 8

Tab. 8: Struktura obyvatelstva podle národnosti v obcích správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou v roce 2001

obec	česká v %	moravská v %	slovenská v %	ostatní v %
Bartošovice v Orlických horách	94,5	0,6	1,1	3,8
Bílý Újezd	92,7	0,5	2,8	4,0
Byzhradec	98,0	0,2	0,2	1,6
Černíkovice	99,6	0,0	0,4	0,0
Jahodov	98,5	0,0	0,9	0,6
Javornice	96,3	0,0	2,5	1,2
Kvasiny	97,0	0,1	0,2	2,7
Lhoty u Potštejna	96,5	0,2	0,9	2,4
Libel	98,8	0,0	0,8	0,4
Liberk	99,1	0,0	0,0	0,9
Lično	93,8	1,0	2,3	3,9
Lukavice	94,5	0,0	0,7	4,8
Lupenice	95,8	0,0	0,4	3,8
Orlické Záhoří	97,5	0,0	0,8	1,7
Osečnice	91,0	0,5	1,4	7,1
Pěčín	94,6	0,0	1,1	4,3
Polom	95,1	0,0	0,4	4,5
Potštejn	98,2	0,0	0,0	1,8
Proruby	96,9	0,3	0,7	2,1
Rokytnice v Orlických horách	96,2	0,0	0,0	3,8
Rybná nad Zdobnicí	92,6	0,3	1,8	5,3
Rychnov nad Kněžnou	96,1	0,0	0,9	3,0
Říčky v Orlických horách	88,6	0,0	6,3	5,1
Skuhrov nad Bělou	94,3	0,0	1,5	4,2
Slatina nad Zdobnicí	97,7	0,3	0,4	1,6
Solnice	94,6	0,3	1,4	3,7
Synkov-Slemeno	97,6	0,0	1,1	1,3
Třebešov	95,3	0,0	1,3	3,4
Vamberk	95,7	0,1	1,5	2,8
Voděradý	96,6	0,0	0,2	3,2
Záměl	98,4	0,0	1,0	0,6
Zdobnice	91,0	1,3	1,9	5,8

Zdroj: Český statistický úřad : *Sčítání lidu, domů a bytů 2001* [online]. 2009 [cit. 2009-05-01]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/sldb/13-5223-03/start.htm>.

Příloha č. 9

Tab. 9: Struktura obyvatelstva patnáctiletého a staršího podle nejvyššího ukončeného vzdělání v obcích správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou v roce 2001

Obec	Obyvatelstvo patnáctileté a starší	z toho								Ukazatel vzdělanostní úrovně
		základní		střední bez maturity		střední s maturitou		vysoko-školské		
		abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	
Bartošovice v Orlických horách	169	61	36,1	72	42,6	30	17,8	6	3,6	1,9
Bílý Újezd	505	123	24,4	241	47,7	124	24,6	17	3,4	2,1
Byzhradec	193	55	28,5	87	45,1	47	24,4	4	2,1	2,0
Černíkovice	706	225	31,9	235	33,3	167	23,7	79	11,2	2,1
Jahodov	69	17	24,6	18	26,1	24	34,8	10	14,5	2,4
Javorníce	704	185	26,3	302	42,9	184	26,1	33	4,7	2,1
Kvasiny	1082	322	29,8	432	39,9	280	25,9	48	4,4	2,0
Lhoty u Potštejna	211	49	23,2	92	43,6	57	27,0	13	6,2	2,2
Libel	85	18	21,2	49	57,6	18	21,2	0	0,0	2,0
Liberk	557	180	32,3	266	47,8	94	16,9	17	3,1	1,9
Lično	468	132	28,2	180	38,5	135	28,8	21	4,5	2,1
Lukavice	424	104	24,5	197	46,5	111	26,2	12	2,8	2,1
Lupenice	199	44	22,1	86	43,2	51	25,6	18	9,0	2,2
Orlické Záhoří	154	48	31,2	65	42,2	31	20,1	10	6,5	2,0
Osečnice	226	77	34,1	109	48,2	34	15,0	6	2,7	1,9
Pěčín	409	101	24,7	194	47,4	98	24,0	16	3,9	2,1
Polom	95	31	32,6	38	40,0	22	23,2	4	4,2	2,0
Potštejn	780	131	16,8	314	40,3	284	36,4	51	6,5	2,3
Proruby	47	14	29,8	24	51,1	8	17,0	1	2,1	1,9
Rokytnice v Orlických horách	1926	578	30,0	851	44,2	414	21,5	83	4,3	2,0
Rybná nad Zdobicí	352	82	23,3	177	50,3	83	23,6	10	2,8	2,1
Rychnov nad Kněžnou	9444	1848	19,6	3415	36,2	3270	34,6	911	9,6	2,3
Říčky v Orlických horách	64	28	43,8	29	45,3	6	9,4	1	1,6	1,7
Skuhrov nad Bělou	844	221	26,2	330	39,1	254	30,1	39	4,6	2,1
Slatina nad Zdobicí	662	149	22,5	277	41,8	186	28,1	50	7,6	2,2
Solnice	1714	380	22,2	737	43,0	500	29,2	97	5,7	2,2
Synkov-Slemeno	311	82	26,4	143	46,0	71	22,8	15	4,8	2,1
Třebešov	187	52	27,8	81	43,3	45	24,1	9	4,8	2,1
Vamberk	4027	990	24,6	1760	43,7	1081	26,8	196	4,9	2,1
Voděrady	528	130	24,6	225	42,6	153	29,0	20	3,8	2,1
Záměl	506	118	23,3	242	47,8	131	25,9	15	3,0	2,1
Zdobnice	127	44	34,6	50	39,4	27	21,3	6	4,7	2,0

Zdroj: Český statistický úřad : *Sčítání lidu, domů a bytů 2001* [online]. 2009 [cit. 2009-05-01]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/sldb/13-5223-03/start.htm>.

Příloha č. 10

Tab. 10: Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity v obcích správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou v roce 1991

Obec	EAO		zaměstnané obyvatelstvo		z toho					
	celkem	% na celkovém počtu obyvatel	celkem	% na EAO	primér		Sekundér		Terciér	
					abs.	%	abs.	%	abs.	%
Bartošovice v Orlických horách	112	51,1	103	92,0	64	62,1	24	23,3	15	14,6
Bílý Újezd	311	51,7	306	98,4	128	41,8	122	39,9	56	18,3
Byzhradec	118	49,0	113	95,8	48	42,5	49	43,4	16	14,2
Černíkovice	321	42,9	294	91,6	113	38,4	109	37,1	72	24,5
Jahodov	26	38,2	22	84,6	6	27,3	12	54,5	4	18,2
Javornice	406	49,0	380	93,6	142	37,4	144	37,9	94	24,7
Kvasiny	578	50,4	539	93,3	72	13,4	355	65,9	112	20,8
Lhoty u Potštejna	147	52,9	125	85,0	49	39,2	45	36,0	31	24,8
Libel	50	48,5	47	94,0	14	29,8	22	46,8	11	23,4
Liberk	369	51,0	345	93,5	194	56,2	99	28,7	52	15,1
Lično	262	50,0	241	92,0	97	40,2	83	34,4	61	25,3
Lukavice	243	51,6	217	89,3	103	47,5	81	37,3	33	15,2
Lupenice	152	59,4	141	92,8	47	33,3	54	38,3	40	28,4
Orlické Záhoří	146	60,6	127	87,0	77	60,6	32	25,2	18	14,2
Osečnice	144	49,5	140	97,2	44	31,4	79	56,4	17	12,1
Pěčín	232	48,4	225	97,0	85	37,8	80	35,6	60	26,7
Polom	41	43,2	38	92,7	22	57,9	12	31,6	4	10,5
Potštejn	478	48,2	392	82,0	55	14,0	221	56,4	116	29,6
Proruby	24	43,6	20	83,3	5	25,0	11	55,0	4	20,0
Rokytnice v Orlických horách	1075	54,7	909	84,6	323	35,5	313	34,4	273	30,0
Rybná nad Zdobnicí	211	46,4	194	91,9	77	39,7	95	49,0	22	11,3
Rychnov nad Kněžnou	6263	54,2	4949	79,0	583	11,8	2512	50,8	1854	37,5
Říčky v Orlických horách	45	50,6	39	86,7	26	66,7	11	28,2	2	5,1
Skuhrov nad Bělou	542	50,7	497	91,7	138	27,8	281	56,5	78	15,7
Slatina nad Zdobnicí	400	48,6	369	92,3	194	52,6	97	26,3	78	21,1
Solnice	1115	53,5	1034	92,7	162	15,7	680	65,8	192	18,6
Synkov-Slemeno	171	49,7	163	95,3	91	55,8	44	27,0	28	17,2
Třebešov	121	48,0	106	87,6	45	42,5	38	35,8	23	21,7
Vamberk	2607	52,2	2243	86,0	167	7,4	1679	74,9	397	17,7
Voděradý	333	52,2	316	94,9	144	45,6	100	31,6	72	22,8
Záměl	321	51,1	288	89,7	55	19,1	159	55,2	74	25,7
Zdobnice	109	59,2	95	87,2	46	48,4	39	41,1	10	10,5

Zdroj: Data z Českého statistického úřadu, Sčítání lidu, domů a bytů 1991.

Příloha č. 11

Tab. 11: Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity v obcích správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou v roce 2001

Obec	EAO		zaměstnané obyvatelstvo		z toho					
	celkem	% na celkovém počtu obyvatel	celkem	% na EAO	primér		Sekundér		Terciér	
					abs.	%	abs.	%	abs.	%
Bartošovice v Orlických horách	96	44,0	92	95,8	8	8,7	32	34,8	52	56,5
Bílý Újezd	314	52,9	304	96,8	48	15,8	167	54,9	89	29,3
Byzhradec	112	50,0	109	97,3	13	11,9	58	53,2	38	34,9
Černíkovice	360	47,5	354	98,3	48	13,6	182	51,4	124	35,0
Jahodov	46	57,5	41	89,1	2	4,9	22	53,7	17	41,5
Javornice	425	48,5	379	89,2	72	19,0	152	40,1	155	40,9
Kvasiny	585	44,6	572	97,8	29	5,1	349	61,0	194	33,9
Lhoty u Potštejna	132	51,8	121	91,7	20	16,5	51	42,1	50	41,3
Libel	53	49,5	51	96,2	6	11,8	22	43,1	23	45,1
Liberk	324	46,4	300	92,6	71	23,7	138	46,0	91	30,3
Lično	281	49,6	270	96,1	26	9,6	132	48,9	112	41,5
Lukavice	251	48,5	240	95,6	38	15,8	117	48,8	85	35,4
Lupenice	117	48,5	113	96,6	17	15,0	53	46,9	43	38,1
Orlické Záhoří	91	43,1	79	86,8	34	43,0	12	15,2	33	41,8
Osečnice	119	42,7	111	93,3	13	11,7	68	61,3	30	27,0
Pěčín	246	50,2	226	91,9	39	17,3	95	42,0	94	41,6
Polom	51	45,1	46	90,2	5	10,9	25	54,3	16	34,8
Potštejn	458	50,7	447	97,6	26	5,8	193	43,2	228	51,0
Proruby	27	51,9	25	92,6	1	4,0	16	64,0	8	32,0
Rokytnice v Orlických horách	1134	45,1	1110	97,9	74	6,8	578	52,8	456	40,4
Rybná nad Zdobnicí	193	44,4	183	94,8	39	21,3	78	42,6	66	36,1
Rychnov nad Kněžnou	6049	51,5	5799	95,9	195	3,4	2365	40,8	3239	55,9
Říčky v Orlických horách	36	45,6	34	94,4	8	23,5	13	38,2	13	38,2
Skuhrov nad Bělou	479	46,3	481	100,4	55	11,4	274	57,0	152	31,6
Slatina nad Zdobnicí	378	47,4	391	103,4	80	20,5	164	41,9	147	37,6
Solnice	1022	49,0	939	91,9	43	4,4	532	58,0	364	37,6
Synkov-Slemeno	192	51,1	185	96,4	34	18,4	89	48,1	62	33,5
Třebešov	125	53,0	112	89,6	20	17,9	54	48,2	38	33,9
Vamberk	2289	47,5	2248	98,2	50	2,2	1268	56,4	930	41,4
Voděrady	301	47,2	291	96,7	46	15,9	114	39,4	131	44,6
Záměl	297	48,4	295	99,3	15	5,1	175	59,3	105	35,6
Zdobnice	82	52,9	68	82,9	19	27,9	27	39,7	22	32,4

Zdroj: Český statistický úřad : *Sčítání lidu, domů a bytů 2001* [online]. 2009 [cit. 2009-05-01]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/sldb/13-5223-03/start.htm>.

EAO= ekonomicky aktivní obyvatelstvo

Příloha č. 12

Tab. 12: Míra registrované nezaměstnanosti v obcích správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou v letech 2001-2008

obec	Prosinec							
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Bartošovice v Orlických horách	10,4%	14,1%	13,1%	10,1%	9,1%	5,1%	6,1%	7,1%
Bílý Újezd	4,8%	2,8%	5,0%	6,0%	6,3%	2,2%	1,6%	4,4%
Byzhradec	3,6%	4,5%	5,4%	6,3%	2,7%	2,7%	1,8%	1,8%
Černíkovice	2,8%	2,7%	5,9%	6,7%	5,1%	2,9%	4,3%	2,9%
Jahodov	4,4%	2,3%	2,3%	4,6%	2,3%	2,3%	2,3%	2,3%
Javornice	5,6%	5,7%	6,7%	8,6%	5,7%	4,1%	3,3%	3,8%
Kvasiny	5,6%	6,3%	6,3%	8,3%	3,0%	1,8%	2,3%	2,5%
Lhoty u Potštejna	5,3%	3,8%	7,6%	9,9%	6,9%	9,2%	9,2%	2,9%
Libel	7,6%	3,8%	1,9%	1,9%	1,9%	3,8%	1,9%	5,8%
Liberk	9,3%	9,8%	18,3%	14,8%	13,0%	9,8%	4,4%	4,4%
Lično	2,8%	3,9%	3,9%	3,5%	4,6%	2,8%	2,1%	2,1%
Lukavice	7,6%	5,1%	3,6%	6,3%	5,9%	1,6%	2,0%	0,8%
Lupenice	6,0%	4,1%	6,6%	6,6%	9,1%	5,0%	6,6%	8,3%
Orlické Záhoří	12,1%	19,4%	12,2%	19,4%	14,3%	17,3%	10,2%	13,3%
Osečnice	5,0%	7,7%	4,3%	11,1%	8,5%	4,3%	3,4%	7,7%
Pěčín	4,9%	9,2%	8,0%	8,4%	6,8%	4,4%	1,2%	3,2%
Polom	9,8%	5,8%	5,8%	3,8%	7,7%	11,5%	1,9%	5,8%
Potštejn	4,6%	5,9%	8,0%	9,9%	8,0%	7,2%	3,4%	2,5%
Proruby	7,4%	3,6%	17,9%	17,9%	3,6%	10,7%	3,6%	7,1%
Rokytnice v Orlických horách	7,1%	9,1%	12,1%	9,9%	11,5%	8,3%	4,1%	7,9%
Rybná nad Zdobnicí	8,3%	7,6%	7,1%	5,1%	7,7%	4,1%	4,6%	3,1%
Rychnov nad Kněžnou	4,9%	5,2%	6,5%	6,6%	5,9%	3,1%	2,2%	2,9%
Říčky v Orlických horách	13,9%	15,4%	7,7%	10,3%	10,3%	15,4%	7,7%	10,3%
Skuhrov nad Bělou	4,8%	6,0%	8,8%	6,0%	6,2%	3,6%	4,0%	2,8%
Slatina nad Zdobnicí	3,4%	4,1%	7,0%	7,0%	6,3%	5,5%	3,8%	3,8%
Solnice	3,7%	4,7%	5,4%	5,8%	3,1%	2,4%	1,6%	2,8%
Synkov-Slemeno	2,1%	7,2%	4,6%	6,7%	7,7%	2,1%	1,5%	2,6%
Třebešov	4,0%	1,6%	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%	0,0%	0,8%
Vamberk	6,1%	6,3%	7,7%	8,2%	8,3%	5,2%	3,8%	4,8%
Voděradý	4,3%	7,3%	4,0%	6,0%	6,3%	4,3%	1,7%	2,0%
Záměl	5,7%	7,2%	8,9%	10,9%	10,2%	7,6%	2,3%	3,3%
Zdobnice	22,0%	15,5%	20,2%	13,1%	10,7%	16,7%	9,5%	1,2%

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí : Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska [online]. Aktualizace není uvedena [cit. 2009-05-01]. Dostupný z WWW: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>>.

Příloha č. 13

Tab.13: Míra registrované nezaměstnanosti v obcích správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou v prosinci 2008

Obec	míra nezaměstnanosti	míra nezaměstnanosti ženy
Bartošovice v Orlických horách	7,1	5,0
Bílý Újezd	4,4	6,6
Byzhradec	1,8	2,0
Černíkovice	2,9	2,4
Jahodov	2,3	4,8
Javorníce	3,8	3,5
Kvasiny	2,5	4,6
Lhoty u Potštejna	9,9	8,8
Libel	5,8	11,1
Liberk	4,4	5,1
Lično	2,1	2,5
Lukavice	0,8	1,0
Lupenice	8,3	10,0
Orlické Záhoří	13,3	19,5
Osečnice	7,7	10,6
Pěčín	3,2	4,6
Polom	5,8	8,7
Potštejn	2,5	3,8
Proruby	7,1	16,7
Rokytnice v Orlických horách	7,9	10,3
Rybná nad Zdobicí	3,1	2,7
Rychnov nad Kněžnou	2,9	3,5
Říčky v Orlických horách	10,3	25,0
Skuhrov nad Bělou	2,8	3,2
Slatina nad Zdobicí	3,6	5,9
Solnice	2,8	3,5
Synkov-Slemeno	2,6	5,9
Třebešov	0,8	1,9
Vamberk	4,8	5,5
Voděrady	2,0	4,7
Záměl	3,3	4,0
Zdobnice	1,2	0,0

Zdroj: Data z Ministerstva práce a sociálních věcí o struktuře nezaměstnaných v jednotlivých obcích GIS- Prostorová analýza, prosinec 2008